

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand • oktober 2020 • jaar 24 • #07

FR • DE • EN

traductions
Übersetzungen
translations

Groenten uit de korte keten

Hassan Al Hilou
'Zorg dat iedereen mee is'

Ring rond Brussel
**Grondige facelift,
na veertig jaar**

Tekens van de tijd
In den Congo

Lodewijk De Witte blikt terug op
25 jaar gouverneurschap

+ AGENDA

Sien Eggers in *U bent mijn moeder*
'Een en al verwondering'

Barbara Luypaert uit Vossem werd vorige maand door Lies Vereecke aangeduid om **deketing** voort te zetten. Luypaert is teamcoach bij Cultureghem.

‘Nood is hoog’

Barbara Luypaert (41) woont al vier jaar met man, zoon (6) en dochter (3) in Vossem, vlakbij de grens met Leefdaal. Daarvoor woonde ze in Laken, Molenbeek, Vorst en Meise, vanwaar ze afkomstig is. ‘Mijn hele leven speelt zich af in de Rand en Brussel. Ik ben opgegroeid in Meise waar ik lagere school liep in de katholieke basisschool Sinte-Maarten. Daarna studeerde ik aan het Maria Assumpta Lyceum in Laken en de Sociale Hogeschool in Schaarbeek. Ik koos voor de opleiding sociaal assistent. Ik studeerde ook agogiek aan de Vrije Universiteit Brussel. Mijn familie woont nog in Meise, mijn schoonfamilie in Wezembeek-Oppem en ik werk voor Cultureghem in Anderlecht. Ik pendel dus veel tussen de Rand en Brussel.’

Spelen en eten

‘Het zijn twee werelden die ik niet kan missen. Brussel is zo divers. In Anderlecht alleen al zijn er 170 nationaliteiten. Diversiteit, hyperdiversiteit, superdiversiteit ervaren wij bij Cultureghem als gewoon. Wij kiezen ervoor mensen te verbinden in hun dagelijkse noden, los van origine of culturele achtergrond. Onze originaliteit schuilt in haar eenvoud. We werken vanuit de Abattoir en transformeren Kuregem van een no-go zone naar een must-go zone. De markt van de Abattoir in Anderlecht ontvangt wekelijks 100.000 mensen tijdens verschillende markten. Maar er zijn ook dagen dat er geen markt is. Dan werkt Cultureghem met vrijwilligers om er een bruisende ontmoetingsplek van te maken.’

Hoge nood

Cultureghem is tijdens de coronacrisis blijven verder werken. ‘Cultureghem bereikt met

het verdelen van groenten en fruitpakketten 2.500 mensen. We leveren ook per fiets aan niet-mobiele mensen. De nood blijkt zeer hoog. Tijdens de lockdown was er echter geen markt en moesten we dus via giften en eigen middelen voeding aankopen. Normaal doen we kookworkshops met scholen en we zoeken ook ruimten in de stad om te delen. We willen meer speelruimte creëren en hebben ook mobiele speelboxen waar kinderen gebruik van kunnen maken.’

Luypaert pendelt naar Anderlecht met haar *speedelec*. ‘Ik doe er zo’n uurtje over, het is plezant en het heeft alleen maar voordelen, want ik weet perfect wanneer ik thuiskom. Enkel als het stormt of ijzelt, kies ik voor de auto of voor tram 44. Ik zie de laatste jaren veel meer fietsers in het straatbeeld. Dat is een goede evolutie. Van Vossem naar Anderlecht is het 20 km fietsen, die je bijna altijd op een afgescheiden fietspad kan afleggen. Ik ben blij dat er meer in fietsinfrastructuur wordt geïnvesteerd. Ook hier in Tervuren mogen we niet klagen: de mobiliteitsswitch is ingezet.’

Vakantiepark

Het contrast tussen haar werkplek en thuis kan niet groter zijn. ‘De stad bruist. Het prikkelt je en ik heb dat mentaal nodig. Thuis in Vossem is er veel fysieke ruimte en rust. Ook dat heb ik nodig. Vossem is nog een echt dorp. In Tervuren gebeurt veel, de gemeente promoot het toerisme. Wist je dat hier zelfs vier ijsjeszaken zijn? We hebben hier ook veel open ruimte met velden en groen, het Afrikamuseum en een supergrote speeltuin aan de Warandepoort. In het Zoniënwood is er tevens een bmx-parcours op kindermaat. Kortom: het is hier een beetje een vakantiepark.’ **TEKST** Joris Herpol • **FOTO** Filip Claessens

17 De mens en zijn ding
Schotse doedelzak

VERDELING RandKrant oktober wordt bus-aan-bus verdeeld in Grimbergen, Vilvoorde, Machelen, Zaventem, Kraainem, Wezembeek-Oppem, Tervuren, Overijse en Hoeilaart.

14 Tekens van de tijd In den Congo

Tijdens de Wereldtentoonstelling van 1897 in Tervuren stierven zeven Congolezen van de bittere koude. Heel wat plaatsen in de Rand verwijzen naar Congo, maar zijn op de achtergrond geraakt. Met de discussies over de dekolonisatie worden we terug met de neus op de feiten gedrukt.

21 Goed gekruid Kruiden voor de luchtwegen

Vandaag is heemst een vergeten kruid. De wortel ervan is onevenaarbaar. Het kruid is fenomenaal om de laatste, vastzittende slijmen op te lossen.

AGENDA
OKTOBER
2020

- 06 VANASSETOTZAVENTEM
- 10 FIGURANDT
- 12 OPVERKENNING
- 13 MIJNGEDACHT
- 14 TEKENSVANDETIJD
- 19 25 MIDDENIN
- 21 GOEDGEKRUID
- 32 GEMENGDEGEVOELENS

EN OOK

- 04 In de ban van de Ring
Grondige facelift, na veertig jaar
- 09 Nederlands praten met anderstaligen
Niet forceren
- 18 Na de storm corona
Samen tegen het virus

Uit IN DE RAND

26 Authentieke kwetsbaarheid

Fotographe Lieve Blancquaert brengt op indringende wijze de belangrijkste momenten in een mensenleven in beeld: geboorte (start), verbinding (huwelijk), afscheid (einde/dood). Schoonheid en weerbaarheid halen het van lelijkheid en weerloosheid.

Grondige facelift, na veertig jaar

Uren debat is erover gegaan, liters inkt zijn erover gevloeid, en dan nu of toch over enkele jaren, zou het verkeer op de Ring rond Brussel opnieuw vlotter moeten kunnen doorstromen. Na enkele kleinere ingrepen starten binnenkort grootse werkzaamheden. Een uitgelezen moment voor een verkenningstocht langs de RO.

TEKST Wim Troch • FOTO Filip Claessens

Menig inwoner van de Rand heeft een haat-liefde-verhouding met de Ring. De vlotte bereikbaarheid is onmiskenbaar een grote troef, maar de ongemakken zoals luchtvervuiling, lawaaihinder en toenemende verkeersdrukke – ook op de wegen in de omgeving van de Ring – wegen zwaar door. Zeker omdat van die vlotte bereikbaarheid soms niet veel overblijft. Om aan dat alles te verhelpen, wordt er gewerkt aan de Ring. De voorbije twee jaar vonden al kleinere, omkaderende werkzaamheden plaats, de echt ingrijpende werken starten de volgende maanden. Die moeten een antwoord bieden op de mobiliteitsnoden en -verwachtingen van vandaag. Want de Ring is duidelijk een kind van zijn tijd, toen de auto nog koning was, maar ook toen er nog niet zo veel auto's reden als vandaag.

Nieuw tijdperk

De geschiedenis van de Ring begint in de jaren na de Tweede Wereldoorlog. Snelwegen zijn in heel Europa nog een zeldzaamheid. Eind jaren 40 begint men overal plannen te maken voor de aanleg van snelle verbindingswegen. Het is een typische uiting van het vooruitgangsgeloof en vrijheidsoptimisme uit die tijd. De economie zwengelt na anderhalf decennium van recessie en oorlog weer aan. Het ideaal van *Alle Menschen werden Brüder* komt een stapje dichterbij, want zes landen – waaronder België – vormen de Europese Gemeenschap van

Kolen en Staal (EGKS) en later de EEG. Een nieuw tijdperk van onbegrensde mogelijkheden breekt aan.

In diezelfde geest baadt ook Expo 58, de wereldtentoonstelling op de Heizelvlakte. In ons collectief geheugen heeft die mythische proporties aangenomen. Feit is dat deze toeristische topattractie een belangrijke katalysator is voor de wegeninfrastructuur in onze regio. Voor het comfort van de Expobezoeker worden kosten noch moeite gespaard: grootse werkzaamheden worden uitgevoerd in Brussel en omgeving. De luchthaven wordt uitgebreid en de invalswegen tussen de luchthaven, het Brusselse stadscentrum en de Expositie krijgen een opwaardering.

Oplapwerk

Die opwaardering is geen overbodige luxe. Wie in die tijd van de ene stad naar de andere wil, maakt gebruik van de steenwegen die vanaf de 18e eeuw werden aangelegd. Die lopen dwars door dorpen en steden, ook door Brussel. Je bent dus wel een tijdje onderweg als je pakweg van Leuven naar Gent wilt. Zeker naarmate meer mensen zich in de jaren 50 een auto kunnen aanschaffen. De oplossing voor die trage ritten zou een netwerk van autosnelwegen worden en een ringweg rond de hoofdstad. Dat uitgebreide plan had de toenmalige directeur van Bruggen en Wegen al in 1949 op de tafel gelegd. Maar omdat de aanleg van een snelweg duur is – naast de kostprijs voor alle materiaal en werk-

uren moet je ook heel wat gronden onteigenen – kiezen de beleidsmakers in eerste instantie voor wat oplapwerk om de capaciteit van de bestaande wegen in Brussel op te krikken.

Zo wordt de Kleine Ring (R20) – de 19e-eeuwse boulevards op de middeleeuwse stadswallen – in de jaren 50 uitgebouwd, onder meer met de aanleg van enkele tunnels. Aan het Saincteletteplein komt een brug over het kanaal, die van het Rogierplein tot Simonis de Kleine Ring met de Leopold II-laan verbindt. De brug loopt langs de voormalige Citroënfabriek, maar ook op slaapkamerhoogte langs de statige huizen aan de Leopold II-laan. Eigenlijk moet het *Viaduct van Koekelberg* na de Expo worden afgebroken, maar omdat de verkeersdrukke niet vermindert, blijft de constructie uiteindelijk meer dan vijftig jaar staan, tot in 1984. 'Tijdelijk' is wel vaker een rekbaar begrip.

Cirkel wordt nooit rond

Ondanks de lange aanlooptijd van bijna tien jaar is uitstel toch geen afstel voor de Ring. Op de vooravond van de Wereldtentoonstelling wordt tussen Groot-Bijgaarden en Strombeek-Bever, langs de Expositie dus, 6,2 km snelweg aangelegd. Dat stukje verbindt de E40 Brussel-Oostende met de A12 tussen Meise en Laken. Tel daar nog enkele kilometers A201 van Evere naar Zaventem bij, en ziehier: je hebt het volledige autosnelwegennetwerk van ons land anno 1958.

Na de Expo verdwijnt kennelijk de nood aan autosnelwegen. De E313 – toen beter bekend als Koning Boudewijnsnelweg – tussen Antwerpen en Hasselt wordt verder aangelegd, maar voor het overige beweegt er weinig. Begin jaren zeventig, in volle oliecrisis, wordt er opnieuw werk gemaakt van de nationale snelwegeninfrastructuur. Ook de Ring wordt beetje bij beetje vervolledigd. Naarmate er meer kilometers beton worden

In de volgende nummers van RandKrant trekken we in acht etappes langs de Ring rond Brussel. We gaan dieper in op de geplande werkzaamheden en hebben oog voor wat er naast de Ring te zien en te beleven valt. En dat is meer dan je zou vermoeden wanneer je er tegen 100 km/uur voorbijraast.

gegoten, groeit ook het protest tegen deze verkeersaders. Milieubewuste burgers en omwonenden, die hun uitzicht en de rust verstoord zien, gaan in het verweer. Zo ook in de zuidrand van Brussel.

In de eerste plannen vormt de Ring een mooie cirkel rond de hoofdstad. De snelweg loopt in het zuiden evenwel door het dichtbevolkte Ukkel, langs het Ter Kamerenbos en het Zoniënwoud tot Tervuren. Door de aanhoudende tegenkating van omwonenden worden de originele plannen naar de prullenmand verwezen. Er wordt een alternatief uitgewerkt, via de geplande autosnelweg tussen Hoog-Itter en Waterloo, ten zuiden van Brussel.

In 1978 wordt de Ring voltooid. Op plaatsen waar voorheen vooral velden waren, razen vandaag tot 200.000 voertuigen per dag voorbij. De Ring telt zo'n 75 km, waarvan 70% in het Vlaams Gewest ligt. Ongeveer een kwart van de Ro ligt op Waals grondgebied, slechts 5,5 km in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De Ring vormt niet de grens met Brussel, zoals al eens gedacht wordt. Volledige kernen uit Vlaanderen, zoals Sint-Stevens-Woluwe, Diegem, Koningslo of Strombeek-Bever, liggen aan de binnenkant van de Ring, net als faciliteitengemeenten Kraainem, Sint-Genesius-Rode, Linkebeek en Drogenbos. Hoewel vaak gesproken wordt over de *Brusselse Ring*, is *Ring rond Brussel* eigenlijk accurater.

1.100 incidenten

Met maar liefst zeven knooppunten met andere snelwegen en nog eens 29 op- en uitritten verloopt het verkeer op de Ring bijwijken chaotisch. De vele weefbewegingen en het vertragen en versnellen aan op- en uitritten leiden tot files en ongevallen. Elk jaar vinden er ongeveer 1.100 kleine tot dodelijke incidenten plaats op de Ring. Hoeft het gezegd dat de Ro een van de meest

filegevoelige autosnelwegen van Europa is? De nood aan een facelift is hoog. Sinds 2003 volgen studies en voorstellen om de mobiliteit op de Ring te verbeteren elkaar op. Van parallelbanen en extra rijstroken tot meer excentrieke voorstellen zoals een dubbeldekviaduct, een tunnel tussen de E40 en de E19 onder de luchthaven of een nieuwe snelweg tussen Leuven, Mechelen en Aalst.

Optimalisering

Hoewel voor sommige stukken nog geen definitieve knoop is doorgehakt, is het grote principe dat tussen de verkeerswisselaars van Groot-Bijgaarden en Sint-Stevens-Woluwe het lokaal verkeer van het doorgaand verkeer wordt gescheiden. Op sommige stukken zal daarvoor extra asfalt worden gegoten, op andere plaatsen is dat niet nodig ook al komen er meer rijstroken. Omdat 'verbreding van de Ring' een term is die op weerstand botst, spreekt men liever van 'optimalisering van de Ring'. Los van welke vlag de lading het best dekt, klinkt er kritiek op de

Zeg niet 'verbreding' van de Ring, maar 'optimalisering'.

plannen. Omdat op sommige plaatsen open ruimte zal worden aangesneden, maar ook omdat gevreesd wordt voor een aanzuigeffect, zodat nog meer voertuigen op de Ring passeren. Rekeningrijden zou die toename kunnen counteren, maar politiek ligt de invoering ervan moeilijk. Het verbeteren van de voorzieningen voor fiets en openbaar vervoer zou meer mensen moeten verleiden om de auto te laten staan. Voor de herinrichting van 20 km Ring, de uitbouw van 60 km fietsinfrastructuur en de aanleg van 60 km tram- en buslijnen is zo'n drie miljard euro vrijgemaakt.

EN Exploring the Ring

Up to 200,000 vehicles a day travel on the Ring around Brussels. Many of the places the route runs through were mainly fields before it was completed, back in 1978. Some 70% of the 75-km road is located in the Flemish Region, one quarter in the Walloon area, and a mere 5.5 km in the Brussels-Capital Region. The Ring does not form a border with Brussels, as is sometimes thought, as entire areas of Flanders, such as Sint-Stevens-Woluwe, Diegem, Koningslo, Strombeek-Bever, are situated on the inside of the Ring. Major works are set to start on the Ring in the near future. Traffic flows can sometimes be quite chaotic, as the Ring has no fewer than seven interchanges with other motorways and a total of 29 entrances and exits. In the following issues of *RandKrant*, we will be taking an eight-stage journey along the Brussels Ring Road, while investigating the planned work in more detail and focusing on all the things there are to see and do alongside the Ring.

Ontdek het Zoniënwood

ZONIENWOOD Op 18 oktober is er de *Dag van het Zoniënwood*. De Stichting Zoniënwood organiseert dan samen met een aantal partners een hele resem gratis activiteiten aan de verschillende toegangspoorten van het bos. 'Dat gaat van geleide wandelingen langs het ecoduct, het Arboretum van Tervuren of door het Unesco-erfgoed over een interactieve natuurworkshop voor kinderen tot een rondleiding door de boswachters op hun werkterrein, een sessie bosbaden of een dansvoorstelling middenin het bos', legt Sanne De Troyer van de Stichting

Zoniënwood uit. 'Alle activiteiten worden coronaproef georganiseerd en zijn gecentraliseerd aan de zeven toegangspoorten van het Zoniënwood: Rood Klooster, Renbaan Bosvoorde, Groenendaal, Middenhut, Jezus Eik/Arboretum, Park van Tervuren en Domaine Régional Solvay.' · TD

i Alle activiteiten tijdens de *Dag van het Zoniënwood* op 18 oktober zijn gratis. Voor groepsactiviteiten moet je vooraf inschrijven. Zie www.dagvanhetzoniënwood.be

Nieuwe school

VILVOORDE In de nieuwe stadswijk 4 Fontein in Vilvoorde moet de nieuwe stadswijk 4 Fontein in Vilvoorde moet de nieuwe school *Tangram* van het gemeenschapsonderwijs (GO!) tegen september 2021 klaar zijn. De school zal plaats bieden aan 240 leerlingen. 'Je zal er terecht kunnen van je kleuterjaren tot de eerste graad van het secundair. Voor veel kinderen is de overstap van de lagere school naar het secundair erg ingrijpend. Met een zogenoemde *tiener-school* maken we die overgang minder abrupt', legt Kurt Meeus, algemeen directeur van GO! scholengroep Scoop, uit. 'In september 2021 starten we met enkele kleuterklassen en een eerste klas in het eerste secundair.' Tangram krijgt een bijzondere architectuur. 'Geen klassieke klassen maar units met verschillende hoeken en kanten', zegt Meeus. 'Projectruimtes als amfiteaters, een didactische keuken, labo, crearuimte en STEM-klas. En een schuifaf op het dak!' Het terrein naast de groene speelplaats van de school wordt een park. · TD

Extra geld voor extra capaciteit in scholen

VLAAMSE RAND De Vlaamse Regering trekt nogmaals meer dan 10 miljoen euro uit voor extra capaciteit in secundaire scholen van de Vlaamse Rand. De vorige regering pompte onder impuls van Hilde Crevits (CD&V) al 20 miljoen euro in het secundair onderwijs in de ruime Vlaamse Rand. De extra investering van 10 miljoen euro moet goed zijn voor zo'n 1.095 plaatsen. Het extra geld is meer dan welkom want tegen het schooljaar 2024-2025 dreigt in de secundaire scholen van de regio nog altijd een tekort van meer dan 5.000 plaatsen. De onderwijszone Dilbeek krijgt 4,7 miljoen euro voor 500 extra plaatsen, de regio Vilvoorde 4,1 miljoen euro voor 435 plaatsen en de onderwijszone Halle 1,5 miljoen voor 160 extra plaatsen. 'De welvaart in Vlaanderen hebben we te danken aan kwalitatief onderwijs', zegt Ben Weyts (N-VA), Vlaams minister van Onderwijs en de Vlaamse Rand. 'We kunnen het ons dus letterlijk niet permitteren om niet te investeren in de kwaliteit van ons onderwijs én in voldoende plaats in de klas.' Ook Brussel krijgt een extra financiële injectie van 4,4 miljoen euro. Dat moet 465 extra zitjes op de secundaire schoolbanken opleveren. · TD

Wandelzoektocht

LINKEBEEK Wie in Linkebeek wat onbekende plekken wil ontdekken, kan dat vanaf 19 oktober tijdens een wandelzoektocht door de groene faciliteiten-gemeente. *De Schat van Linkebeek* leidt je langs een parcours met een vijftiental interessante bezienswaardigheden. 'Onderweg zoek je QR-codes die je scant met je smartphone. Ze geven wat uitleg over de plek waar je staat', zegt Mark De Maeyer, centrumverantwoordelijke van de Moelie, het gemeenschapscentrum dat de wandelzoektocht in mekaar bokste. 'Wie alle QR-codes vindt, kan de kluis openen die in de Moelie staat. Wie zijn deelnemingsformulier erin stopt, maakt kans om een VR-bril (virtual reality) ter waarde van 500 euro.' De wandelzoektocht is 6,8 km lang. Het startpakket kost 5 euro en is te koop in de Moelie of in het Eetstaminee van het gemeenschapscentrum. Vertrekken en aankomen doe je ook daar. De wedstrijd loopt tot 30 november, maar de wandeling zelf kan je nadien blijven doen. • TD

 www.demoelie.be

Lezen op school

VLAAMSERAND Vlaams minister van Onderwijs en de Vlaamse Rand Ben Weyts (N-VA) investeert ruim 2 miljoen euro in 22 projecten rond *Lezen op school*. Zij willen de leesvaardigheid van kinderen en jongeren opkrikken. Uit studies blijkt dat de leesvaardigheid van jongeren erop achteruitgaat. 'De kwaliteit van ons onderwijs staat of valt met de kwaliteit van het lezen. Goed en graag lezen helpt kinderen met alles. Je hebt het ook nodig om vraagstukken op te lossen of om kaarten te lezen', merkt de minister op. 250.000 euro komt uit het Vlaamse Randfonds. Met die middelen wordt er specifiek ingezet op leesbevorderingsprojecten in de Vlaamse Rand. 'We moeten lezen bevorderen in héél Vlaanderen, maar de Vlaamse Rand kampt met de extra uitdaging van veel anderstalige inwijkelingen. Met het geld voor de Vlaamse Rand zullen onder meer boekenpakketten worden aangekocht en leesgroepjes georganiseerd, begeleid door vrijwilligers.' • TD

Wemmel investeert 800.000 euro in de vernieuwing van het Marktplein. • Zwembad De Motte in **Zaventem** is na de lockdown en enkele renovatiewerken opnieuw geopend. • Gala Aliaj (15) uit **Grimbergen** heeft de muziekwedstrijd *The Voice Kids* gewonnen. • Kriek Lambik van Brouwerij Mort Subite uit **Kobbegem** is bekroond als het beste kriebier ter wereld. Het kreeg de gouden plak op de World Beer Awards. • Ook brouwerij Lindemans uit **Vlezenbeek** viel met de Oude Kriek Cuvée René in de prijzen. Meer dan 2.200 bieren uit meer dan vijftig landen deden mee aan de wedstrijd. • **Wemmel** koopt de voormalige Brantanowinkel aan de Kaasmarkt (1,5 miljoen euro) voor de uitbouw en betere ontsluiting van het recyclagepark. • De Raad van State vernietigde het besluit over de wegnis van de verkaveling Beigemveld in **Grimbergen**, waar bijna 200 nieuwe woningen zouden worden gerealiseerd. Buurtbewoners vinden de nieuwe verkaveling te groot. • Het Agentschap Wegen en Verkeer plaatst zo'n 8 km nieuwe geluidsschermen langs de Ring in **Wezembeek-Oppem** en **Kraainem**. Tegen eind 2020 moet de klus geklaard zijn. • **Hoeilaart** gaat voor eind dit jaar mobiele camera's inzetten om drugsgebruik, illegale wapendracht, geluidsoverlast en sluikstorten aan te pakken. • Kasteel Gravenhof in **Dworp** staat te koop voor 4,8 miljoen euro. • **Meise** maakt 800.000 euro vrij om de gebouwen van de vier gemeentelijke basisscholen, de Academie voor Muzische Kunsten en het Centrum voor Volwassenenonderwijs op te waarderen. • In het centrum van **Grimbergen** worden er tot eind februari 2020 grote nutswerken uitgevoerd aan het elektriciteitsnet.

• Op de Ring is de maximumsnelheid verlaagd naar 100 km/uur. • In oktober start de langverwachte herinrichting van de Bergensesteenweg in **Sint-Pieters-Leeuw**. Daarbij wordt de steenweg over een afstand van 2,5 km veiliger en overzichtelijker gemaakt. De werken worden in acht fases uitgevoerd en duren tot eind 2026. • Twee op de tien Vlaams-Brabantse KMO's en zelfstandigen die vóór corona nog in goede gezondheid verkeerden, komen door de coronacrisis in zware problemen. • Spoorwegbeheerder Infrabel is gestart met het aanleggen van nieuwe perrons in het station van **Groenendaal**. • Het Nerocafé in **Hoeilaart** krijgt dit najaar een grondige make-over waarbij de stripbeleving centraal staat. • In **Houtem** renoveert de Inter-Vilvoordse Maatschappij voor Huisvesting de komende zeven jaar 242 woningen. • **Merchtem** gaat een Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP) opstellen om een oplossing te bieden aan zonevreemde bedrijven. • Afvalintercommunales Incovo en Interza zoeken lokale kunstenaars om de ophaalwagens te pimpen. Samen met Fostplus lanceren ze een wedstrijd rond het thema *Recycleren en sorteren voor een betere wereld*. • Met 1.348 ingeschreven leerlingen heeft de Kunstacademie Dil'arte in **Dilbeek** het inschrijvingsrecord doorbroken. • **Drogenbos** pakt samen met de provincie Vlaams-Brabant en Farys de Paul Gilsonlaan, de nabijgelegen bedrijfzone en de Boomgaardwijk aan om er de leefbaarheid te verbeteren. Naast wegen- en rioleringswerken komt er op de grens met het Brussels Gewest een groene buffer. • Het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) werkt plannen uit voor een veilige fietsinfrastructuur langs de Hallesesteenweg in **Alseberg** en **Sint-Genesius-Rode**. De voorontwerpen moeten eind dit jaar klaar zijn. • Na meer dan zes maanden onderbreking vanwege corona gaat het Repair Café in **Linkebeek** opnieuw van start. • **Tervuren** heeft de omgevingsvergunning voor een nieuwe McDonald's aan de Leuvensesteenweg geweigerd op basis van onder andere verwachte mobiliteitsproblemen en hinder voor de omwonenden. • JH

Samen lievelingsgerechten koken

MACHELEN In Machelen loopt momenteel het bijzondere project *Machels Gekruid*. Zeven Machelaars met een buitenlandse achtergrond geven een aantal kookworkshops in het Nederlands. Op het menu staat een gerecht uit hun land van oorsprong. 'Eten verbindt mensen. Je leert andere bereidingen en andere landen kennen. Je leert dat te appreciëren waardoor je ook elkaar gaat appreciëren', vindt Magda

Geeroms (N-VA) schepen van Integratie in Machelen. 'En voor de gelegenheidskoks met buitenlandse roots is het een prachtige kans om hun Nederlands te oefenen.' Regionale televisiezender RINGtv brengt uitgebreid verslag uit van Machels Gekruid. De uitzendingen lopen nog tot en met de tweede week van oktober. Je kan ze bekijken op RINGtv en herbekijken via www.ringtv.be/machels-gekruid. • TD

Gamers aller landen verzamel u

VLAAMSE RAND De zeven gemeenschapscentra van vzw 'de Rand' en Just4Fun zijn gestart met het samenbrengen van gamers in de zes faciliteitengemeenten en Overijse. Samen zullen ze een *gaming-liga* vormen. Het gamingproject wil bewijzen dat je ook online aan gemeenschapsvorming kan doen. 'Jongeren en volwassenen die van gamen houden, zijn welkom om samen met anderen aan e-sport of electronic sports te doen', legt Teppe Daniels van Just4Fun uit. 'Via de Discord-app brengen we de gamers van onder de kerktoeren samen. In een eerste fase starten we met een e-sport-competitie tussen de verschillende teams van de gemeenschapscentra in Overijse, Wemmel, Sint-Genesius-Rode, Linkebeek, Kraainem, Wezembeek-Oppem en Drogenbos. Als het initiatief aanslaat, breiden we volgend seizoen uit naar andere gemeenten in de Vlaamse Rand.' Wie zich wil aansluiten bij de Linkebeek Legends, Drogenbos Dragons, Overijse Owls, Kraainem Kings, Wezembeek Wizards, Rode Rockets of Wemmel Warriors, surft naar www.j4f.online. Klik op 'League' en je komt terecht bij de verschillende e-sport-teams. Meer info vind je ook op de websites van de gemeenschapscentra. • TD

Hoe Joeri Zelck Nederlands praat met anderstaligen

Niet forceren

Het is een bekende reflex: Nederlandstaligen die in een gesprek met anderstalige medeburgers overschakelen naar het Frans of het Engels. Sympathiek of praktisch misschien, maar ook ongelukkig, want op die manier ontnemen zij hun gesprekspartners informele oefenkansen Nederlands.

TEKST Michaël Bellon • FOTO Filip Claessens

Joeri Zelck uit Huizingen pakt het anders aan. Hij is leerkracht Nederlands aan het Heilig-Hart College in Halle en als voorzitter van toneelvereniging Weredi Jeugd in Lot komt hij regelmatig in contact met anderstalige jongeren. Via zijn vrijwilligerswerk voor het voorleesproject *Boekenstoet* raakte hij ook bevriend met een gezin uit Ecuador, waar het Nederlands een belangrijke plaats heeft gekregen naast het Spaans. Zelck is dus een ervaringsdeskundige als het gaat om het gebruik van het Nederlands met anderstaligen.

Tijd maken

Bij Weredi ziet Zelck steeds meer leden met een anderstalige, meestal Franstalige, achtergrond. 'Dat is positief, want het is niet evident dat zij kiezen voor een Nederlandstalige vereniging waarbij taal zo'n belangrijke rol speelt. Die jongeren spreken Nederlands, maar ik probeer ook de ouders te betrekken bij wat wij doen.'

Waarom schakelen Nederlandstaligen soms zo snel over naar een andere taal? 'Voor de duidelijkheid. Wanneer je belangrijke praktische informatie overbrengt, wil je dat daar geen misverstanden over ontstaan. Een tweede reden: tijdsgebrek. Het duurt natuurlijk langer om een gesprek te voeren met mensen die de taal leren. Je moet een zin eens wat anders formuleren,

gebaren gebruiken, wat langer wachten op een antwoord. Je moet er dus tijd voor vrijmaken. Maar als iemand de moeite doet om Nederlands te spreken, moet je daar op ingaan.'

Ook als mensen zelf niet de eerste stap zetten, moedigt Zelck hen aan om het toch in het Nederlands te proberen. 'Vaak waarderen ze dat en

'Als iemand de moeite doet om Nederlands te spreken, moet je daar op ingaan.'

merk je dat ze meer kunnen dan gedacht. Als ik merk dat het lastig is of dat de reactie eerder weigerachtig is, zal ik het niet forceren en het later nog een keer proberen. Forceren helpt niet, en je moet zo'n mislukte poging ook niet zien als een afwijzing. Dikwijls is het niet durven in plaats van niet willen. Een taal leren is niet altijd makkelijk.'

Geen dialect

Wat zijn nog tips om een informeel gesprek goed aan te pakken? 'Verloopt de communicatie via telefoon of per mail, probeer dan zo duidelijk mogelijk te zijn. Maak er geen lange woordenstroom van. Bij de eerste contacten in levenden lijve vraag je of het zal lukken in het Nederlands

en kan je aangeven dat fouten maken niet erg is. Je hoeft ook niet meteen met lange gesprekken te beginnen, maar probeer wel zonder tijdsdruk te spreken. Merk je dat mensen nadien opnieuw de stap zetten, grijp die momenten dan aan om over andere onderwerpen te praten. Gebaren helpen om de betekenis van je woorden duidelijk te maken. Vermijd dialect. Gebruik volledige maar korte zinnen. Je hoeft niet op een kinderlijke manier of met verkleinwoorden te spreken. Het kan interessant zijn om woorden te gebruiken die in verschillende talen overlappen. Het Nederlands heeft veel leenwoorden uit andere talen.'

Een vriendelijke benadering is misschien nog het belangrijkste. 'Geef mensen het gevoel dat ze welkom zijn; toon interesse in hun taal en achtergrond. Liefde voor het Nederlands staat liefde voor andere talen niet in de weg. Als ik ga eten bij de familie uit Ecuador leren zij Nederlands terwijl ik wat Spaans aanleer. De kinderen spelen daarin een belangrijke rol. Zij kunnen soms snel woordjes vertalen die de ouders dan weer oppikken.'

i Lees meer op:

www.derand.be/nl/tips-nederlandstaligen

Hoe pakken anderen het aan? Vanaf 14 oktober zendt RING-tv filmpjes uit waarin je concrete voorbeelden kan zien.

Hassan Al Hilou,
ondernemer en idealist

Zorg dat

Hassan Al Hilou moet nog 21 worden, maar deze jonge Brusselse ondernemer runt zijn eigen bedrijf AGE Consultancy, wat staat voor *Age, Gender en Ethnicity*. Zijn doel? Meer diversiteit in ondernemingen brengen.

TEKST Anne Peeters • FOTO Filip Claessens

Diversiteit wordt nog te veel als een probleem gezien. Volgens Al Hilou, van Iraakse origine, biedt ze echter vooral kansen. Alleen moet je alle talent in je regio wel benutten. En daarvoor is er inclusie nodig. Zorg dat iedereen mee is.

Op zijn twaalfde schreef Al Hilou een vlam-mend manifest over hoe diversiteit de wereld in positieve zin kan veranderen. Zijn ouders waren uit het Irak van Saddam Hoessein naar Nederland gevlucht. In zijn stem klinkt het Nederlandse accent nog een beetje door. Toen hij tien was, verhuisde het gezin naar Molenbeek. Door de moeilijke leefomstandigheden van zijn familie beseftte hij als tiener al de volle betekenis van economie en politiek. Als je iets wil veranderen, zijn dat de factoren die het verschil maken. Op zijn vijftiende begon hij met zijn eerste eigen bedrijf, een start-up over fake news. Ondertussen runt deze student-ondernemer *AGE Consultancy* als *strategic advisor*, is hij *keynote speaker* in binnen- en buitenland over diversiteit en inclusie. Hij richtte *A Seat at the Table (ASATT)* op, een netwerk waarin jongeren zonder netwerk terecht kunnen om hun ambities en dromen te realiseren... dankzij het netwerk van Al Hilou en gelijkgezinden.

Ook al hou je keynote-speeches en organiseer je ronde tafels in het hele land, Brussel blijft je uitvalsplek?

‘Mijn school is in Brussel. Mijn bedrijf vestigde ik in Brussel omdat ik daar veel meer kansen en mogelijkheden had. Als je de CEO van een groot bedrijf vraagt om langs te komen, is de kans dat hij dat doet groter in de Wetstraat dan ergens buiten de stad. Drie jaar leefde ik in Brussel, terwijl ik eigenlijk in een randgemeente woonde. Mijn woonplaats was als een hotelkamer waar ik

FR Veillez à n'oublier personne

Jeune entrepreneur, Hassan Al Hilou veut encourager l'inclusion et la diversité. ‘Si le Vlaamse Rand ne veut pas devenir une grande ville-dortoir, il importe d’y installer une structure plus inclusive. La gouvernance politique, les communes devraient devenir un lieu de commutation où l’on crée un forum de développement pour tous les talents présents. En veillant à n’oublier personne. Pour améliorer la qualité de vie dans le Rand,

la première chose à faire est de renforcer la connaissance du néerlandais des nouveaux venus. La langue fait fonction de porte ouverte au savoir et aux réseaux. Il faut créer un accompagnement pour renforcer le néerlandais, non seulement chez les jeunes mais aussi chez les personnes âgées. Sans dénigrement aucun, mais dans un esprit d’accueil: on veut faire connaissance, pouvoir échanger entre voisins,...

Iedereen mee is

enkel sliep. Leven, werken, leren, eten, shoppen, alle andere opties: daar werd Brussel economisch beter van. In de stad valt alles te beleven. Daar zijn de mogelijkheden voor jongeren. In hun thuisgemeente zijn die mogelijkheden minder divers, waardoor ze richting stad gaan. Daar vinden ze de diversiteit en de inclusiviteit die ontbreekt in hun woonplaats.'

Is de Vlaamse Rand dan niet divers?

'De Rand is natuurlijk wel divers qua inwoners. Daarvoor zijn meerdere redenen te geven. Zo ligt de kwaliteit van de infrastructuur – van onderwijs, wonen, veiligheid – er hoger dan in de stad. Het probleem is: de inwoners zijn wel divers, maar de inrichting van de randgemeenten is dat niet. Die gemeenten zijn niet inclusief. Dat heeft te maken met de bestaande klassieke structuur. Van de jeugdorganisaties tot en met het gemeentehuis werken op een manier waardoor ze vooral ten dienste staan van de groep die daar al decennia leeft. Op een heel korte periode zijn deze buurten echter sterk gediversifieerd, maar de klassieke structuren zijn niet mee geëvolueerd. Het is aan deze gemeenten om te bedenken hoe ze aanpassingen kunnen doorvoeren om het gevoel te creëren van *wij maken onze gemeente open voor de nieuwe inwoners*. Of dat nu Vlaamse of niet-Vlaamse inwijkelingen zijn. Ik denk dat dat de enige optie is om ook de economische meerwaarde van die nieuwe inwoners te kunnen benutten. Dat kunnen de gemeenten nu niet omdat hun inwoners niet werken in hun buurt, hun aankopen niet doen in hun buurt, hun vrije tijd niet besteden in hun buurt en zelfs hun onderwijs dikwijls niet volgen in hun buurt. Daardoor ontbreekt elke economische en sociale activiteit die de verbinding maakt tussen de burgers. Als je als gemeente je eigen infrastructuur bekijkt en inclusiever kan maken, verbeter je meteen ook het economische en sociale weefsel.'

Is die 'verouderde' infrastructuur een verklaring voor de problemen met jongeren in gemeenten als Molenbeek, Anderlecht of Vilvoorde?

'Beleidsmakers realiseren zich nog niet genoeg dat het niet is van *they must take what we give*. Dat geldt vandaag niet meer. Als inwoner wil je vandaag krijgen waar jij nood aan hebt. Een nieuwe

democratie, bij wijze van spreken. Dat mis ik bij de overheden die ons besturen. Ze gaan ervan uit dat burgers genoeg nemen met wat er is, met de keuzes die in het verleden gemaakt zijn. In een aantal randgemeenten van Brussel kom je daardoor op een punt waar jongeren niet enkel zeggen: *wij zijn niet tevreden met wat je ons biedt*. Het gaat verder. Ze zeggen: *wij nemen wat we willen*.'

Wat valt daar aan te doen?

'Als de Vlaamse Rand niet één grote slaapstad wil worden, is er een meer inclusieve structuur nodig. Het design moet veranderen: het politieke bestuur, het gemeentehuis moet een schakelplek worden om een forum te creëren waarbinnen al die aanwezige talenten zich kunnen ontplooiën. Daarvoor moet je de bestaande schakels uit elkaar halen en een nieuwe structuur ontwerpen. Alles draait om inclusie. Van in het gemeentehuis tot op de straat, in de jeugdorganisaties en de winkels. We zijn in de Rand qua politieke

'Wil je goed samenleven in de Rand, dan is het eerste punt het versterken van de Nederlandse taal van de nieuwkomers.'

organisatie een beetje blijven steken in de jaren 50-60. We zijn blijven steken in het verhaal van de taalstrijd, terwijl we ondertussen zoveel verder staan. Brussel is altijd een kosmopolitische stad geweest, heeft een lange geschiedenis met diversiteit tout court.'

Hoe hou je met inclusie de eigen identiteit toch vast in de Rand?

'Taal, ondernemerschap en economische activiteit; die drie dingen vormen samen je identiteit. Ik geloof niet in enkel een Vlaamse identiteit of een Belgische identiteit. Wil je goed samenleven in de Rand, dan is het eerste punt het versterken van de Nederlandse taal van de nieuwkomers. Taal is de deur naar kennis, naar netwerken. Zorg ervoor dat er begeleiding is om die taal te versterken. Niet enkel voor jongeren, ook voor ouderen. Dat wordt vaak onderschat; geef oudere

nieuwkomers de optie om lessen te volgen. Niet denigrerend, maar vanuit een verwelkomend perspectief: we willen elkaar leren kennen, met de burens kunnen spreken, ...'

'Het tweede punt is ondernemerschap als toegang tot economische zelfstandigheid en het ontdekken van je eigen talent. Ondernemerschap is meer dan de 1 miljoen Belgische btw-nummers. Eigenlijk is elke Belg een ondernemer; een ondernemer van zijn eigen leven. Iemand die gelooft in zijn of haar talent en dat optimaal kan benutten. Dat is ondernemerschap: je gebruikt het talent van het individu.'

'Economische onafhankelijkheid gaat nog breder dan dat ondernemerschap. Hoe bekom je dat elk individu in de Rand voor een *financial return* zorgt? Hoe kunnen we stimuleren dat dat individu niet meer uitsluitend in Brussel gaat shoppen, maar dat je hier terug een weefsel krijgt waarin mensen wonen, winkelen, zich met elkaar kunnen verbinden? Voor alle inwoners uiteraard, niet alleen voor de nieuwkomers. Het is een wij-verhaal, dit kan je alleen samen. De Vlaamse identiteit hoeft inclusie helemaal niet tegen te houden. Daarom hamer ik zo op het versterken van de taal. Op een positieve manier, niet als dwang maar als open uitnodiging. De vraag is: hoe kunnen we er onze bedrijfsleiders en onze politici bij betrekken om samen te kijken hoe dat weefsel gerealiseerd kan worden? Wat kunnen we zelf doen?'

'Als die inclusie niet lukt, is het een gefaald project. Diversiteit betekent voor mij het talent van elk individu benutten. Hoe kunnen we leren van andere gemeenten, van andere steden? Een defensieve aanpak gebaseerd op angst helpt niet. Dan voel je je niet welkom. Ik denk dat politici een ander verhaal moeten schrijven over diversiteit en inclusie. Er moet een ander verhaal komen dan die defensieve aanpak die van de Rand een slaapregio maakt. De diversiteit is er, die kan je niet ontkennen. Die gemeenten rond Brussel zijn eigenlijk elk op zich een *mini-Brussel*, maar de mentaliteit is er nog steeds die van een dorp. Wil je die kleinere gemeenten optimaal gebruiken, dan moet je beseffen dat ze niet enkel de rand van Brussel zijn maar de facto een deel van Brussel zijn geworden. Het zijn geen dorpjes meer. Stad en Rand vloeien in elkaar over.'

Tussen rivier en spoorweg

Voor de mensen uit de regio is het Hombeeks Plateau een begrip, ook al zijn de contouren ervan niet strikt vastgelegd. Er liggen heel wat Trage Wegen die je goed kan gebruiken voor een mooie wandeling.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

Het Hombeeks Plateau situeert zich grofweg langs de Zenne-oevers tussen Leest en Hombeek, en een gebied dat aansluit bij de westrand van Mechelen. In eerste instantie gaat het om grote stroken valleigebied in de onmiddellijke buurt van de getijderivier en landbouwgebied vanwege de vruchtbare zandleembodems. Maar het gaat ook om het daar aanwezige dichte netwerk van Trage Wegen en andere veldwegen. Die kan je rustig bekijken aan de hand van verschillende wandeltrajecten die je zelf kan samenstellen door ter plaatse de aangeduide knooppunten aaneen te rijgen tot een eerbiedwaardige patronoster van gemakkelijk 15 km.

Het zeer bewandelbare traject op de Zenne-oever loopt tussen de brug van Hombeek en die van Leest. Alleen al die wandeling levert schitterende beelden op van de wijde omgeving van de Zennevallei. Voor de liefhebbers van deze waterloop is het makkelijk doorlopen tot aan

de brug van Heffen of zelfs helemaal tot aan het beroemde en onvolprezen Zennegat.

Netwerk van landwegen

Ga je meer ten westen van de Zenne-oever dan kom je in het eeuwenoude landbouwgebied terecht waar je voor de streek grootschalige landbouw ziet met natuur die op veel plaatsen het onderspit delft. Het wandelnetwerk van de Trage Wegen en buurtwegen mag er zeker zijn. Het brengt je op heel wat plaatsen waar je anders niet zou komen. Acties uit het recente verleden hebben er immers voor gezorgd dat die oude landwegen, die al of niet voorkomen in de Atlas der Buurtwegen (1841), gedeeltelijk werden opengesteld. Dat was ook in Hombeek en omgeving het geval, en daar doen heel wat wandelaars nu hun voordeel mee.

Je wandelt van het ene kapelletje naar het volgende bosje over verschillende beken en beekjes, met op de achtergrond de vermelde dorpen of

straatwijken waarvan de ene al beter in het landschap is ingepast dan de andere. Het overgrote deel van de wandeling kan je zelf samenstellen uit onverharde en dus autoloze wegen. Daarvoor alleen al zou je het doen.

Graslanden

Op verschillende plaatsen vind je nog natuurlijke wegbermen en graslanden. Ter hoogte van de overgang van de Locquetstraat naar de Kasteelweg ga je voorbij de overgroeide restanten van het Norbertinessenklooster Leliëndaal. Daar bevindt zich nog een deel van de oude natuurlijke graslanden die ooit zo kenmerkend waren voor de Zen-

Het wandelnetwerk brengt je op plaatsen waar je anders niet komt.

nevallei. Aan de oostzijde van de rivier vind je ze hier en daar nog in een beter bewaarde toestand, vooral dan tussen de Warande en het Zennegat.

Het klooster werd gesticht in 1231 en platgebrand in 1580, waarna een nieuw Leliëndaalklooster in Mechelen het levenslicht zag. De invloed van deze orde op de ontwikkeling van het Hombeekse landschap kan moeilijk worden overschat. Van een dicht bos, over woeste gronden en heide-

Fatima Ualgasi is een geboren en getogen Vilvoordse met internationale roots, literaire ambities en diverse blogs. Voor *RandKrant* schrijft ze afwisselend met Tom Serkeyn, Joris Hintjens en Dirk Volckaerts de column *mijngedacht*.

De puzzel die **identiteit** heet

ontginningen, evolueerde deze omgeving naar een steeds kaler wordend landschap. Wat we hier vandaag zien, is daar al bij al een rechtstreeks gevolg van, en daar zijn we ons nog nauwelijks van bewust. Het kan nooit kwaad daar eens bij stil te staan en te begrijpen waarom deze streek er uitziet zoals ze er vandaag bijligt.

Groot-klein

Op de keper beschouwd zijn de inmiddels razend-snel opdrogende Zennebeemden, en bij uitbreiding grote delen van de vallei, daar nog altijd een gevolg van. De initiële draineringsinspanningen dateren oorspronkelijk uit de tijd van de abdijen en kloosters. Dat is hier niet anders. In de voorbije eeuwen was wateroverlast het grootste probleem, nu hebben we eerder te maken met te lang aanhoudende droogtes. Dat is zowel voor de landbouw als de natuur een slechte zaak, en dat kan je hier vaststellen.

Als je geïnteresseerd bent in het verschil tussen klein- en grootschalige landbouw kan je een ommetje maken naar de Poreistraat-Diemenstraat-Kleine Parijsstraat. Ver is dat niet, en een betere illustratie van het verschil tussen beide landbouwbedrijfsvormen ga je in de verre omgeving nauwelijks vinden. Aan de ene kant heb je een modern bedrijf dat meer dan 200 ha landbouwgrond en dus zowat het hele omliggende land beheert en beheerst. Aan de andere kant heeft de kleinschalige broer een terrein van minder dan 2 ha ter beschikking waarop een veertigtal mensen een soort volkstuinjesmozaïek beheren. Een contrastrijkere situatie is nauwelijks denkbaar.

Een tijdje geleden had ik op het internet een discussie over dubbele nationaliteit. Volgens mijn gesprekspartner was het heel simpel: je bent Belg of je bent het niet. En als je hier geboren bent, en je behoudt de nationaliteit van je land van herkomst, dan bewijst dat dat je je niet wil integreren.

Van mijn geboorte tot mijn 18e had ik de Marokkaanse nationaliteit. Toen ik ging studeren, ontdekten we dat ik daardoor een hoger inschrijvingsgeld zou moeten betalen. Mijn grootouders bij wie ik opgroeide waren niet straatarm, maar rijk waren we ook niet. Dus besloten we dat de kost van een nationaliteitsverandering opwoog tegen hogere schoolkosten.

Ik heb over die nationaliteitskeuze niet getwijfeld. Op zich had en heb ik bijna geen band met Marokko. Maar had ik de Marokkaanse nationaliteit kunnen behouden, zonder dat ik daar nadeel van ondervond, dan weet ik niet of ik ze zou hebben opgegeven. Wat ik wel zeker weet: als ik de Duitse nationaliteit van mijn oma zou gehad hebben, dan zou ik die absoluut behouden hebben. Duits is mijn tweede moedertaal en mijn tweede cultuur.

Dat kon er bij mijn gesprekspartner niet in. Had ik dan iets tegen België? Nee, absoluut niet! Maar de Duitse taal en cultuur maken deel uit van mijn identiteit. In veel mindere mate dan wanneer ik in Duitsland zou opgegroeid zijn, maar een onlosmakelijk deel van wie ik ben. En juist omdat ik maar een klein stukje Duits ben, zou het mij zeer moeilijk gevallen zijn die nationaliteit op te geven, moest ik ze gehad hebben. Om diezelfde reden heeft geen haar op mijn hoofd er ooit aan gedacht mijn Marokkaanse naam te veranderen.

Daarom heb ik ook altijd moeite gehad met het begrip integratie. Niemand heeft het recht je te vragen dat je een stuk van je identiteit opgeeft. Ik begrijp perfect dat mensen die hier geboren zijn de band met hun land van herkomst willen bewaren. Ik begrijp dat zij religieuze of culturele gebruiken in ere willen houden. Dat maakt hen niet minder Belg. Je kan Vlaming zijn én Belg. Net zo goed kan je Duits, Spaans, Iraaks of Marokkaans zijn én Belg. Je kan moslim of hindoe zijn én Belg. Dat zijn gewoon stukjes van je identiteit.

De toekomst, zeker in onze regio, is meer-talig en dus ook multicultureel. Meer dan een kwart van de lagere schoolkinderen in de Rand spreekt thuis geen Nederlands. Je kan dat niet leuk vinden, maar het is een feit, je kan daar niet omheen. Uiteraard is het in hun voordeel dat ze de Nederlandse taal snel en goed leren. Gelukkig gaat dat op die leeftijd nog vrij vlot. Al speelt de persoonlijke aanleg voor taal natuurlijk een rol.

De toekomst is ook hoe we met die kinderen omgaan. Ik was perfect 'geïntegreerd', toch kreeg ook ik te kampen met discriminatie. Als we met deze kinderen omgaan zoals met om het even welk ander kind, dan zullen de meesten van hen opgroeien tot normale volwassenen. Niet allemaal maar de meesten wel. Erken je hun afkomst en cultuur, dan zullen de meesten van hen de Belgische cultuur ook respecteren. Niet allemaal maar de meesten wel. Behandelen we ze als vuil, dan zal een deel van hen effectief schorremorrie worden. Niet allemaal, maar sommigen wel. Willen we dat risico nemen? De meesten van ons niet. Helaas sommigen wel.

TEKST Fatima Ualgasi • FOTO Filip Claessens

Of hoe het verleden de essentie van het heden blootlegt.

In den Congo

Sinds het einde van de 19e eeuw doken in onze omgeving verschillende verwijzingen naar Congo op. Cafés, straten, gedenksteden, gehuchten of voetbalploegen werden genoemd naar onze vroegere Afrikaanse kolonie.

Onschuldig of toch niet?

TEKST Koen Demarsin • FOTO Filip Claessens

De meeste plaatsen zijn vandaag vergeten, net als de herinnering aan onze dagen in Afrika. Wat blijft, is de worsteling om het moeilijke erfgoed dat overblijft een nieuwe plaats te geven. Want intussen woedt de dekoloniseringsdiscussie volop en blijven symbolische monumenten en instellingen als het Afrikamuseum in Tervuren of de koloniale monumenten in Halle niet buiten schot. De herinnering aan ons Belgisch-Congolese verleden keert snel en onverwerkt terug. Hoe onze omgang met dit verleden en met de plaatsen die naar Congo verwijzen er binnenkort zal uitzien, is nog niet duidelijk.

Naar de bron van de Congo

Je hoeft niet ver te reizen om ver weg te zijn. In Bornem ligt het 'Buitenland' aan de oevers van de Schelde, in Gent rijdt de tram naar 'Moscou' en van Landen tot Wetteren liggen zogenaamde 'Koreawijken' verspreid door het land. Maar het kan nog dichterbij huis. In de schaduw van Brussel liggen verspreid een aantal verre plaatsen die veel met elkaar gemeen hebben. Stap aan het station van Halle maar op bus 165 richting Malheide. Na twintig minuten rijden, bereik je een afgelegen gehucht vlakbij het bos van Lembeek. De halte draagt de naam van haar omgeving: 'Congo'. Congo in de Zennevallei prikkelt de geesten, maar

Congo bij Lembeek is niet de enige verwijzing in de buurt naar de oud-kolonie van België. Zo'n 20 km verderop, in Vollezele bij Galmaarden, ligt de Congoberg. Twee verwijzingen naar Centraal-Afrika in kleine dorpen zo dicht bij elkaar is opmerkelijk.

Kolenkappers?

Waar de namen vreemd zijn, zijn fantasierijke verklaringen niet ver weg. De zwarte leurders, die tientallen jaren geleden in Lembeek van deur tot deur gingen om snoep te verkopen om een centje bij te verdienen, hebben wellicht niet veel met de herkomst van de namen te maken; de mijnwerkers misschien wel meer. Vaak wordt er voor de verklaring van de naam Congoberg in Vollezele gewezen naar de 19e eeuwse mijnkompels die in het zuiden van het Pajottenland leefden en elke dag met de trein naar de steenkoolmijnen in Wallonië trokken. Als zij na het harde werk thuiskwamen, zagen zij zo zwart als... Congolezen. Vele van deze mijnwerkers kwamen uit het gehucht 'Achter den bos' en met de tijd werd de heuvel waarop zij woonden beter gekend als 'Congoberg'.

De Congo's in onze buurt kunnen ook een heel andere herkomst hebben, en wel in hun afgelegen ligging. Want net zoals Congo voor België lagen zij ver weg van de bewoonde wereld. Het Vollezeelse gehucht 'Achter den bos' lag alvast hoog en afgelegen van de omringende dorpen. En hoewel het Lembeekse gehucht officieel bij het dorp hoorde, lag het er toch ver vanaf. Het gehucht had in 1899 al een eigen 'Kermesse du Congo' en beschikte sinds 1932 ook over een eigen soldatengroep om deel te nemen aan de jaarlijkse Lembeekse paasprocessie. De vele voetwegen liepen vaak niet alleen naar Lembeek zelf, maar wel naar het naburige Tubeke waarop de inwoners uit Congo aangewezen waren om daar als arbeiders in de fabriek te werken.

Op café

Maar misschien begint alles waar het zo vaak in dit land mee begint: met een pint op café. In Lembeek bestond namelijk een café 'In de statie van de Congo'. Dat was ook het geval in Dworp, waar omstreeks 1917 een café 'In de Congo' stond, of in Liedekerke, waar de plaatselijke Congoberg (nog één!) vernoemd werd naar café 'De Congo', waarvan de eigenaar regelmatig naar Congo trok. Een café was ook een geschikte plaats om verdriet weg te drinken of terug te denken aan verloren dagen. Wat verder van Brussel, in Assent bij Bekkevoort, openden aan het eind van de

19e eeuw voormalige Afrikareizigers hun café 'Congo', nadat ze door opstanden in de diamantmijnen uit het koninklijke wingewest waren teruggekeerd, zoals ter plaatse wordt verteld. En zo waren er nog een café 'Congo' in Dilbeek en Sint-Martens-Bodegem, een zaal 'De Congo' in Ottenburg en wellicht nog een aantal meer.

Van al deze cafés doorstonden er maar enkele de tand des tijds. Het café in Assent overleeft nog als taverne onder dezelfde naam, maar het bekendste café in de Rand rond Brussel is 'In den Congo' in Vosseme bij Tervuren. Ook dit café is een meer dan 100-jarig monument. Hier is de geschiedenis oud en veelzeggend. De familie van de huidige eigenaars kocht het pand van een plaatselijke onderwijzer die lange tijd in Congo had verbleven. Sinds haar opening in 1914 is het café nooit van naam veranderd en vandaag is dit onafhankelijke café met haar goedkope dranken het kloppende hart van het dorp en een gekende trekpleister in de hele omgeving.

De Ottenburgse voetbalploeg White Star, die in 1934 het levenslicht zag, verbond de kolonie ook met drank, al was het onrechtstreeks. De club noemde zichzelf naar haar sponsor, de Elsense brouwerij Leopold die sinds 1880 met haar 'Koning der Bieren' de herinnering aan de twee eerste vorsten van het land hoog in het vaandel droeg. Met haar White Star-bier voer ze mee op de koloniseringsgolf van de vroege 20e eeuw met op het bieretiket een ster die verwijst naar de vlag van toenmalig Kongo Vrijstaat.

Propaganda

Niet alle overblijfselen die herinneren aan onze dagen in Afrika zijn even onschuldig als een verwijzing naar een café. Het grootste en belangrijkste koloniale monument in de Vlaamse Rand is het gevolg van een bewuste koloniale en internationale politiek vanuit België.

Het park van Tervuren ligt bijna in de achtertuin van café 'In den Congo'. In dit koninklijke domein bouwde Leopold II in 1897 zijn koloniale expo tijdens de Wereldtentoonstelling die datzelfde jaar in Brussel plaatsvond. Hij liet de Tervurenlaan aanleggen met een tramspoor zodat bezoekers eenvoudig vanuit de stad tot in het park raakten.

De tentoonstelling zelf was niet zomaar een voorloper voor wat in 1910 een echt koloniaal museum voor Midden-Afrika moest worden. Het was veel meer. Kosten noch moeite werden gespaard. Bekende art nouveau-ontwerpers als Henri Van de Velde en Paul Hankar gaven het

paviljoen vorm. Leopold betrok vooraanstaande avant-gardekunstenaars als Fernand Khnopff en Philippe Wolffers die met het ivoor en het tropische hout uit de vrijstaat hun beeldhouwen vorm gaven. Dat resulteerde in enkele van de meest sprekende kunstwerken uit de periode. De 'Mysterieuze sfinx' van Charles Vanderstappen, een borstbeeld uit ivoor en zilver dat een verleidelijke, maar ook afstandelijke en gevaarlijk vrouw voorstelt, vangt de sfeer van die tijd: de rijkdom, de decadentie, maar ook de angst voor de toekomst in één iconisch beeld.

Congolees dorp

Zelfzeker kijkt alvast de stad Brussel, in de gedaante van een vrouw, op de promotieaffiche voor de wereldexpo. Aan haar voeten gaan alle volkeren, Aziaten, inwoners uit het Midden-Oosten, westerlingen en Afrikanen dezelfde harmonische toekomst tegemoet. De expo, zo lijkt wel, moest een hoopvol teken zijn voor alle aardbewoners en zou hen helpen om zij aan zij de weg daarheen te bewandelen, met Brussel en België als betrouwbare gids. Het Afrikaanse continent ontbreekt niet op de expo. De Onafhankelijke Kongostaat waarover Leopold als koning regeert, is één van de deelnemende landen. Voor de gelegenheid herschiepen de organisatoren en de koning het park van Tervuren tot een kleine kolonie. Aan de oevers van de grote vijvers liet hij drie Congolese dorpen bouwen bevolkt met Afrikanen die speciaal hiervoor uit Congo waren overgebracht. Met prauwen voeren ze over de vijvers en zorgden zo voor een levendige ervaring voor de bezoekers. De invulling van de harmonische boodschap van de wereldtentoonstelling moet voor de Afrikaanse deelnemers, die tot expositukken werden gereduceerd om de Congolese politiek van Leopold te verdedigen, bitter hebben aangevoeld.

België en het buitenland zouden niet alleen de rijkdom en de grandeur van de jonge staat leren kennen, de expo moest vooral duidelijk maken tot wat voor weldaden het Afrika-avontuur van de vorst en zijn koloniale entourage leidde. De toonstelling was daarom een gedroomde gelegenheid om de geesten in eigen land in de juiste richting te krijgen. De menselijke tentoonstelling was daarbij een gok en de initiatiefnemers slaagden er maar deels in om het publiek aan hun kant te krijgen, want tijdens de loop van de expo kwam er vanuit verschillende hoeken kritiek op de opgestelde Congolese dorpen. Maar de toon

was gezet, het Afrikaanse continent was intussen onlosmakelijk verbonden met ons land, en steeds meer Belgen raakten bij het koloniale avontuur betrokken. De verwijzingen naar Congo doken de decennia erna overal in onze omgeving op.

Donkere bladzijden

Congo kwam niet alleen tot leven door de verhalen van avonturiers, de pronkpaviljoenen of in stereotiepe beelden over afgelegen plaatsen. Het land kwam ook tastbaar nabij door mis-siebroeders en -zusters die België verlieten om vaak in moeilijke omstandigheden de nieuw ontdekte gebieden te kerstenen. De eerste paters van Scheut vertrokken uit Anderlecht in 1888. Die prille ondernemingen waren voor de eerste missionarissen die uit ons land vertrokken vaak riskante ondernemingen waarvan ze niet steeds levend naar huis terugkeerden.

Zuster Julie Van Wayenberg uit Neerijse stierf in 1900. Haar gedenksteen is niet mis te verstaan. Onder de Congoster op haar gedenksteen staat te lezen: 'Koloniale pionier gestorven in Kongo voor de beschaving'. Ze was 28 jaar. Ook gestorven voor die beschavingsmissie zijn de vele slachtoffers die in de Kongo-Vrijstaat werden mishandeld of gedood. Eén van de verantwoordelijken voor deze gruweldaden was Jules Jacques, die omwille van bewezen diensten voor de natie en zijn rol tijdens de Eerste Wereldoorlog de adellijke titel van baron verwierf en daarbij 'de Dixmude' mocht toevoegen aan zijn naam. Hij kreeg door toedoen van de koloniale kring van Halle in 1932 postuum een monument en werd er vijf jaar later ook met een straat vereerd, een geste die er niet alleen voor moest zorgen dat zijn naam gezuiverd werd van wandaden, maar die hem ook een plaats bezorgde tussen de gerespecteerde heren die de natie mee opgebouwd en verdedigd hadden.

De slachtoffers van het vroege koloniale bewind vielen ook buiten de grenzen van het Afrikaanse continent. Ook in België vielen er slachtoffers. Zeven uit Congo overgebrachte 'inwoners' van de Afrikaanse dorpen van de expo overleefden hun verblijf in Tervuren niet. Zij waren verplicht om halfnaakt de dorpen te bevolken tijdens de 'shows'. De koude Belgische zomer werd Ekia, Gemba, Kitoukwa, Mibange, M'Peia, Sambo en Zao fataal. Zij vonden hun graf in Tervuren in de 'Geuzenhoek', een ongewijd stuk grond aan de rand van het kerkhof dat duidelijk afgescheiden was van het gedeelte waar de plaatselijke katholieke gemeenschap begraven ►

Tijdens de Wereldtentoonstelling van 1897 stierven in Tervuren zeven Congolezen van de kou.

- ▶ werd. Het zou nog meer dan vijftig jaar duren voordat zij uiteindelijk elk een graf kregen aan de noordzijde van de Sint-Jan-Evangelistkerk, niet ver van de plek waar zij hun kennismaking met België met hun leven moesten bekopen.

De nieuwe worsteling

Zo rijgen tot diep in de 20e eeuw in de Rand rond Brussel een aantal sporen aan elkaar die soms een licht werpen, maar even vaak een dikke schaduw leggen op onze dagen in Afrika. Of de gehuchten en cafés nu genoemd zijn naar mijnwerkers, Afrikareizigers of verre ongekende gebieden, zeker is dat het nieuws van het nieuw ontdekte en onmetelijk grote land na de wereldtentoonstelling ook onze dorpen binnen sijpelde en mee de kennis van de mensen kneedde. De grote wijde wereld kwam zo in taal en geest snel dichtbij. Intussen is deze herinnering aan het Afrikaanse continent bijna verdwenen. De meeste Congocafés sloten de deuren en slechts weinigen weten waar namen als 'Congoberg' en 'De Congo' echt naar verwijzen. Wat overblijft is de poging om deze moeilijke periode uit onze geschiedenis haar juiste plaats te geven, zeker nu de dekoloniseringsdiscussie volop woedt. Dat lijkt verre van eenvoudig. De zwijgende monumenten in het stadspark van Halle blijven dit onverwerkte verleden hard uitschreeuwen. De plegers van wandaden in de vrijstaat en in de kolonie zijn intussen gestorven. Hen kan niet

meer om verantwoording worden gevraagd. Nu kan alleen hun stenen nagedachtenis nog boeten voor hun daden. En dat doen ze. Beschuldigende graffititags op de beelden vragen machteloos om antwoorden voor wat er ooit in Congo gebeurde.

De stad besliste bij de heraanleg van het stadspark een nieuwe tekst bij het beeld te plaatsen die dieper ingaat op de wandaden in Congo. De Black Lives Matter beweging zorgde voor een stroomversnelling en trok de dekoloniseringsdiscussie verder open. Het stadsbestuur van Halle vroeg advies aan het Agentschap Inburgering en Integratie om de discussie over racisme en dekolonisering ten gronde te voeren. 'Het traject

rond de dekolonisering van de symbolen in Halle maakt deel uit van een breder antiracismebeleid', zegt Nadège Goeman, diversiteitsambtenaar van Halle. 'Door een bord te plaatsen of door een beeld weg te halen, zal racisme niet verdwijnen. De discussie moet verder gaan. In het verleden was er wel aandacht voor de problematiek, maar de recente protesten zetten het thema van dekolonisering en racisme opnieuw op de voorgrond.' Door de thematiek te kaderen binnen een breder diversiteits- en racismebeleid lijkt de stad verder te gaan dan de opdracht van de parlementaire commissie die het koloniale verleden van België moet onderzoeken en waarvan in oktober een eerste rapport wordt verwacht. Tien experts zullen duidelijkheid moeten scheppen over de rol van België tijdens de koloniale periode en aanbevelingen formuleren om met dit verleden om te gaan.

Opvallend: deze commissie heeft ook de opdracht om 'concrete voorstellen uit te werken om onze collectieve geschiedenis te redden en te bewaren door de archieven over de kolonisatie beter te beschermen'. Wat dat precies zal betekenen voor onze omgang met beelden en plaatsen die naar de kolonisatie verwijzen, is nog onduidelijk. Het besmeuren van de Leopoldbuste in Halle en beelden elders geven mensen uit een misnoegde onderstroom alvast een duidelijke stem. Dat alleen al toont de rol aan die zulke beelden kunnen vervullen, zelfs na decennia relatieve rust. Congo is terug van weggeweest en drukt ons met de neus op de feiten. Misschien is bewust gedenken daarom wel beter dan willen vergeten, want het verleden haar juiste plaats geven, moeten we toch.

Vraag aan de lezers: Zijn of waren er in jouw buurt sporen die verwijzen naar Congo? Deel jouw bedenkingen op de facebook-pagina van RandKrant. Auteur Koen Demarsin vult aan of geeft antwoorden.

DE In den Kongo

Man muss nicht weit reisen, um weit weg zu sein. Steigen Sie am Bahnhof von Halle in den Bus 165 in Richtung Malheide ein. Nach zwanzig Minuten Fahrt erreichen Sie einen abgelegenen Weiler in der Nähe des Lembeek-Waldes. Die Haltestelle trägt den Namen ihrer Umgebung: ‚Congo‘. Es ist nicht der einzige Hinweis in der Gegend auf die ehemalige Kolonie Belgiens. Etwa 20 km weiter, in Vollezele bei Galmaarden, liegt der ‚Congoberg‘. Zwei Hinweise auf Zentralafrika in so nahe

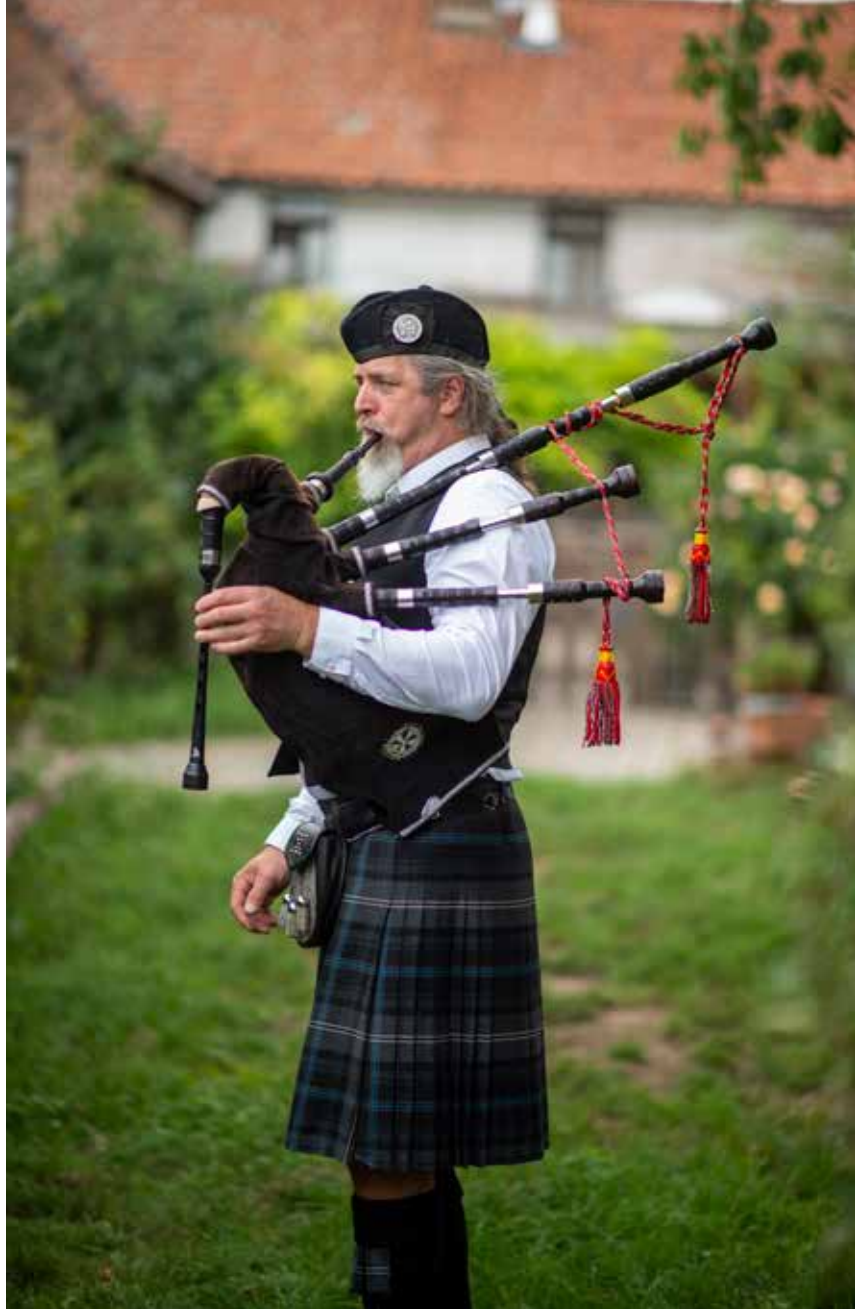
beieinander liegenden kleinen Dörfern sind bemerkenswert. Seit Ende des 19. Jahrhunderts sind in unserer Umgebung mehrere Hinweise auf den Kongo aufgetaucht. Cafés, Straßen oder Fußballmannschaften wurden nach unserer ehemaligen afrikanischen Kolonie benannt. Die meisten Orte sind heute vergessen, genau wie die Erinnerung an unsere Tage in Afrika. Was bleibt, ist das Ringen, um dem verbleibenden schwierigen Erbe einen neuen Platz zuzuweisen.

1 | DE MENS EN ZIJN DING

Schotse doedelzak

De Schotse bagpipe of doedelzak heeft een traditie van meer dan vijfhonderd jaar. Maar let op: dit speciale instrument is niet makkelijk te temmen.

TEKST Michaël Bellon • FOTO Filip Claessens

Bjorn Merens is voorzitter en een van de vijftien leden van de Pepingen Pipe Band. Zeven bespelen het instrument, de anderen bestuderen het nog. De kiemen van de band werden gelegd na het carnaval van Halle in 2011, toen twee doedelzakspelers in allerijl de koperblazers kwamen vervangen die hadden afgezegd. De interesse van een aantal mensen was gewekt en kort daarna sloten Merens en zijn vriendin zich bij de groep aan.

‘Ik heb in Halle muziekschool gevolgd en gitaar gestudeerd. Dit instrument kende ik totaal niet. Ik had geen idee van de speel- en blaasstechnieken. Ik had al eens folkgroepjes op een Vlaamse doedelzak zien spelen, maar dat is niet hetzelfde als de Spaanse gaita of de Franse musette. En de Schotse bagpipe is echt een buitenbeentje.’

De Schotse bagpipe was oorspronkelijk voor het slagveld bedoeld. ‘In het legermuseum in Edinburgh Castle zie je een opschrift dat de bagpipe een *instrument of war* noemt. In de strijd tussen clans gaf de doedelzakspeler signalen door. Ook tijdens de Eerste Wereldoorlog diende het instrument om soldaten aan te moedigen en de tegenstander te intimideren. Want het is een luid instrument dat tot 90 decibel kan gaan.’

Een marathon

Bij de Pepingen Pipe Band kan je bagpipe leren spelen, maar het is geen gemakkelijk instrument. ‘Je moet gepassioneerd zijn anders houd je het niet vol. De herdenkingen van de Eerste Wereldoorlog hebben de interesse wat doen toenemen, maar op korte tijd een tune spelen lukt niet vaak. Het is zoals een marathon, die loop je ook niet na enkele weken oefenen. Er is niet alleen de technische kant – zoals de vingerzetting – maar ook de fysieke uithouding die je moet

opbouwen voor het blazen. Je moet vier rieten kunnen laten spelen: in de drie *drone-stokken* bovenaan (basdrone en twee tenordrones) die een constante noot laten horen, en in het fluitje of de *chanter* onderaan, waarmee je de melodie kan spelen. Daarvoor moet je constant gecontroleerd op de zak blazen, die best van geiten- of schapenleer is gemaakt, terwijl je met de arm ook controle houdt over de druk in de zak.’

‘De bagpipe werd gebruikt in oorlogen om de tegenstander af te schrikken.’

‘In België worden geen Schotse doedelzakken gemaakt. De Schotse bagpipe kopen we aan in Schotland. Voor een basisinstrument tel je al snel 1.200 euro neer. De hogere prijs- en kwaliteitscategorieën worden bepaald door het hout (blackwood of ebbenhout) en de versieringen, graverijen, ouderdom,... Barstjes in het hout leiden tot luchtverlies en zijn uit den boze. Een goede verzorging is dus heel belangrijk.’

‘In de eerste plaats moet je voldoende spelen. Ik bewaar mijn doedelzak ook gewoon in de huiskamer voor de constante kamertemperatuur. Als we ons warm blazen voor een competitie, optreden of repetitie dan lopen we ook allemaal in de richting van de zon. Als de ene in de zon en de andere in de schaduw staat, dan krijg je de band niet juist gestemd.’

Eigen tartan

Bij het instrument hoort een hele cultuur, met de doedelzakcompetitie in Alden Biezen, bezoeken aan Schotland, Highland Games, whiskybeurzen,... De Pepingen Pipe Band heeft zijn *tartan* laten registreren: de specifieke ruit op de kilts. ‘De tartan behoort tot een clan, familie, een bepaalde plaats of streek of een regiment in het leger. Wij zijn meer dan een jaar bezig geweest om zelf een tartan te ontwerpen en de kilt te laten maken in Schotland, waar de stof draadje per draadje wordt geweven. Het ontwerp hebben we *Heavy Sky of Pepingen* genoemd en is geregistreerd. Het is uniek.’

 www.pepingenpipeband.be

De coronacrisis toont ons hoe verwoestend een virus kan zijn. Maar ze onthult ook de stille kracht van mensen in de zorg. Terwijl de storm hevig woedt, doen zij wat ze kunnen om het schip overeind te houden. Hoe voelt dat?

Samen tegen **het virus**

Stefan Peeters (49)
Rusthuisbeheerder Oase
Wolvertem

Leven van de ene golf naar de andere zonder dat je er het noorden bij verliest. Hoe doe je dat als je aan het roer van een woonzorgcentrum staat? 'Begin met je handen zorgvuldig te wassen. Maak vervolgens het onderscheid tussen wat je kan en niet kan veranderen.'

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

De terugkeer van zijn skivakantie in het voorjaar was voor Stefan Peeters een vreemde ervaring. Er waren de berichten dat het virus ook in ons land zijn intrede had gedaan. De eerste tekenen dat er een storm op ons afkwam, werden zichtbaar. 'Het voelde als een explosie. Hoe konden we dat gevaar tegenhouden? Het klinkt misschien gek, maar ik heb de pandemie van meet af aan als een uitdaging beschouwd. Dit was hét moment waarop wij voor onze bewoners het verschil konden maken. Die ingesteldheid leefde ook sterk bij het personeel.'

'De kracht van de storm konden we niet inschatten, maar één ding wisten we wel: samen zouden we ervoor gaan. Hoe meer de pandemie aan kracht toenam, hoe groter onze vastberadenheid werd om het virus te lijf te gaan. Tijdens de crisismaanden hebben we het beste van onszelf gegeven. Dat deden we op pure adrenaline.'

Iedereen mee

Hoe hard de eerste coronagolf in de woonzorgcentra ook toesloeg, ze spaarde de inwoners en medewerkers van rusthuis Oase in Wolvertem. Niemand raakte besmet. 'Je moet een beetje geluk hebben. En wij hadden voldoende beschermingsmateriaal. Ook het veelvuldig wassen van de handen was al een tijdje ingeburgerd. In november had ik nog een cursus handhygiëne gegeven. Dat we veelvuldig en open met onze medewerkers communiceerden, heeft ook zeker meegespeeld. We stonden open voor hun ideeën. Opvallend: ons ziekteverzuim was bijna nihil. Niemand wou de anderen in de steek laten. Iedereen was mee. Tijdens de crisisperiode draaiden mijn broer, die mee aan het hoofd van ons

© MANFRED RICHTER

woonzorgcentrum staat, en ik elke dag mee met het team. We wilden zo dicht mogelijk bij onze mensen staan.'

Dankbaarheid

Wat vond jij het moeilijkste aan de coronacrisis? 'De periode vlak na de lockdown was zwaar. Het applaus verstomt. De versoepelingen treden in en je merkt dat de controle over de situatie, waaraan je drie maanden hard hebt gewerkt, door je vingers glipt.' Peeters heeft een tip voor de overheid. 'Die persmededelingen op vrijdagavond waren geen goed idee. Daarna stond onze telefoon roodgloeiend. We werden overspoeld met vragen van familieleden.' Of de witte lakens en het applaus voor de zorgsector deugd deden? 'Onderschat de positieve impact daarvan niet. Dat mensen vooral niet ophouden met hun appreciatie voor ons uit te drukken.'

'De periode vlak na de lockdown, als het applaus verstomt, was zwaar.'

'Voor je medemens zorgen, heb ik altijd graag gedaan. Daarom koos ik voor verpleegkunde. Werken in een ziekenhuis was echter niets voor mij. Ik wilde een band met de patiënten kunnen opbouwen. In de ouderenzorg kan dat. Oudere mensen zijn meestal ook erg dankbaar voor wat je doet.' Hoe ervaren de senioren van woonzorgcentrum Oase de coronacrisis? 'We gaan dat virus hier buiten houden, was hun ingesteldheid. Je merkt dat ze onze inspanningen waarderen. Onlangs stond er een bewoner voor het middagmaal spontaan recht om in een speech het personeel te bedanken. Hartverwarmend. Vaak was het voor de familieleden lastiger om geen contact te hebben dan voor de bewoners. Met uitzondering van bewoners met dementie. Voor hen was het zeer pijnlijk dat ze geen bezoek mochten ontvangen. Na de eerste golf hebben we dan ook besloten om de bezoeksregeling bij toekomstige golven anders aan te pakken en in de mate van het mogelijke bezoek in de cafetaria toe te laten.'

Stop de betutteling

'De voorbije maanden waren hectisch. Wij beseffen maar al te goed dat de storm nog niet voorbij is. Maar we hebben veel geleerd. We staan sterker dan in het voorjaar.'

Heeft corona niet blootgelegd dat er binnen de woonzorgcentra heel wat fout loopt? Is het niet hoog tijd om onze ouderen te herwaarderen? 'Ik vind het jammer dat vooral de negatieve verhalen de media halen. Die zijn er zeker, maar er zijn ook mooie verhalen en die hoor je zelden. De meeste mensen in onze sector hebben een hart voor oudere mensen. Kleinschaligere structuren kunnen inderdaad helpen om het contact met de bewoners nog hechter te maken. Vergeet echter niet dat zo iets extra personeel vraagt, en het is vandaag al ontzettend moeilijk om medewerkers te vinden.' Wat heb je tijdens jouw loopbaan geleerd over waardig ouder worden? 'Wat onze bewoners het belangrijkste vinden, is vriendelijkheid, waardigheid en – niet te vergeten – lekker eten. (lacht). Mensen willen vooral als een volwaardig persoon worden behandeld, niet als een klein kind.'

DE Zusammen gegen das Virus

Von einer Welle zur nächsten leben, ohne dabei die Orientierung zu verlieren. Wie macht man das, wenn man für ein stationäres Pflegezentrum verantwortlich ist? ,Man beginnt damit, sich die Hände sorgfältig zu waschen. Dann unterscheidet man zwischen dem, was man ändern kann und was nicht.'

,Wir konnten die Stärke des Sturms nicht einschätzen, aber wir wussten eines: Wir würden es gemeinsam angehen. Je mehr die Pandemie an Stärke zunahm, desto entschlossener wurden wir, das Virus zu bekämpfen. In den Krisenmonaten haben wir das Beste aus uns herausgeholt. Wir haben es mit reinem Adrenalin gemacht. Das Wichtigste für unsere Bewohner sind Freundlichkeit, Würde und - nicht zu vergessen - gutes Essen (lacht). Vor allem wollen die Menschen wie eine vollwertige Person und nicht wie ein kleines Kind behandelt werden.'

Massale sterfte

Volgens Gerardo Ceballos, gerenommeerd Mexicaans conservatiebioloog, stevenen we af op een regelrechte biodiversiteitscrisis die tegen 2050 een zodanig hoogtepunt bereikt dat zelfs de mensheid in gevaar komt. Omdat er binnen dertig jaar geen gunstige vooruitzichten meer zouden zijn, vind hij dit probleem belangrijker dan de klimaatverandering.

De man weet waarover hij spreekt, hij heeft dertig jaar ervaring in de materie. Veel collega's vinden niet dat hij overdrijft. Hij behoort tot de groep wetenschappers die vindt dat collega's niet enkel aan wetenschappelijk onderbouwd onderzoek moeten doen, en teksten moeten afleveren, maar ook dat zij op de barricaden moeten gaan staan. Dat is wat hij doet, onder meer via een actieve denktank die met concrete projecten regionale soorten en leefgebieden probeert te redden.

Zijn grootste vrees is dat met de afnemende biodiversiteit de kwaliteit van de ecosystemendiensten pijlsnel daalt, waardoor de mens zijn eigen toekomst op het spel zet. Tegen 2050 zouden we zoveel soorten verliezen dat herstel van die ecosystemendiensten niet meer mogelijk is omdat de soorten die daarvoor moeten zorgen allemaal verdwenen zijn of te laag in aantal zijn.

Bij ons is er absoluut geen gevoeligheid voor deze problematiek. De soortenrijkdom rijdt zich ook hier aan een duizelingwekkende vaart te pletter. Slechts weinigen trekken het zich aan. De belangrijkheid van deze zaak komt nergens aan bod. Het staat niet eens op de politieke agenda voor de komende jaren. Europa probeert met zijn Green Deal enigszins in te grijpen, maar volgens velen is het nu al *too little too late*, zeker als het over biodiversiteit gaat.

Het is ook ons aanvoelen dat alles wat met biodiversiteit te maken heeft zeer onterecht een ondergeschoven kindje is. Het zou alle geleidingen van onze maatschappij moeten bezighouden, maar het is zo goed als nergens terug te vinden. Hoog tijd om het tij te keren.

TEKST Herman Dierickx

Corona heeft ons veranderende winkelgedrag versnelt. E-commerce, duurzaam, korte keten... een aantal tendensen zet zich door.

Groenten uit de korte keten

Het biologisch tuinbouwbedrijf de Groentelaar kon zich op vier jaar tijd stevig aarden in het Pajottenland. De groentepakketten, de levering aan winkels en restaurants en de verkoop aan het eigen kraam zitten in de lift. De opening van de coöperatieve winkel Lokaal Halle biedt een extra afzetmarkt voor streekproducten.

TEKST Gerard Hautekeur • FOTO Filip Claessens

Voor de komst van de twee pioniers Tijs Boelens en Sander Van Haver stond er aan de Huttestraat in Pepingen één groot maïsveld. Nu is het een lappendeken van in elkaar overvloeiende rijen met tomaten, sla, aardbeien, courgetten, andijvie, venkel, pijpajunen en warmoes. Aan de rand van het veld staan tunnels waar groenten beschut onder plastic worden geteeld.

Diversiteit

Boelens blaakt van enthousiasme en optimisme. 'We telen op dit perceel van 2 ha meer dan dertig verschillende groenten. Daarin is de variatie binnen een groentesoort niet meegeteld. Zo zijn er

zes verschillende soorten sla, gaande van kropsla tot Romeinse sla, met zaadvaste eikenbladsla en ijsbergsla als blikvangers. Er zijn de groene, gele en paarse boontjes, een drietal soorten warmoes, ... In totaal komen we aan zestig variëteiten. Alles is biologisch. Her en der tussen de rijen zijn corridors van bloemen, struiken, rabarber en bomen aangelegd. Ze vormen een onmisbare schakel in de biologische voedselproductie. Ze voorkomen dat de bodem door de hete wind snel uitdroogt.' Buiten Pepingen beschikt de Groentelaar over 4,5 ha grond voor akkerbouw. Het betreft gewassen die een heel jaar op het veld staan en minder intensieve zorg behoeven, zoals kolen, prei, aardappelen, bieten en tarwe.

Wekelijks stelt de Groentelaar een mand samen op basis van de groenten geteeld op het eigen bedrijf, eventueel aangevuld met groenten van collega bio-boeren uit de omgeving. Samenwerking is van levensbelang. 'We werken nauw samen met Hilde en Seppe van Dubbel Doel, een bio-boerderij voor vlees en zuivelproducten in Gooik. Met hun gras- en klaverpercelen roteren we om de vruchtwisseling op onze percelen voor akkerbouw te garanderen. Zij leveren ook de dierlijke mest voor onze akkers.'

Oude granen

Een passie van Boelens is de teelt van oude graansoorten. Een deel van de oogst bewaart hij als zaaizaad. 'De traditie van het vermeerderen van zaaigranen is nagenoeg verdwenen. Oude variëteiten zijn nochtans een stuk resistentier

Bij de Groentelaar kan je terecht voor biologische groentepakketten.

tegen allerlei ziekten en bevatten makkelijker verteerbare gluten. Van bij de start zijn we bezig met het cultiveren van oude tarwe- en gerstsoorten.' De Groentelaar gaat er prat op dat ze, samen met andere boeren uit het Granennetwerk Pajottenland, de ingrediënten levert voor het gloednieuwe tarwebier *Terf* van Brasserie de la Senne. De Groentelaar neemt dit bier mee in zijn aanbod.

Groeïende afzet

De Groentelaar telt momenteel 130 abonnees voor hun voedselpakketten. Van april tot november leveren ze het wekelijkse pakket op verschillende afhaalpunten in het Pajottenland en de Zennevallei. Een klein abonnement dat vier à vijf soorten groenten bevat kost 350 euro, een groot abonnement met zeven tot acht soorten 590 euro voor het hele seizoen. 'Iedere zaterdagmiddag van 13 tot 17 uur kunnen klanten groenten kopen aan ons kraam op het veld in Pepingen. We leveren ook aan winkels en restaurants in Brussel, waar er een echte hype voor bio-streekproducten

Kruiden voor de luchtwegen

Met de herfst in aantocht kunnen we maar beter onze luchtwegen wat extra aandacht geven. We vragen een paar tips aan herboriste Lieve Galle. Zij verdiept zich al twintig jaar in kruiden en wildpluk.

TEKST Lene Van Langenhove • FOTO Filip Claessens

is ontstaan. In vergelijking met Franstalig België is Vlaanderen aan een inhaalbeweging bezig. De Groentelaar is bijzonder opgetogen over Lokaal Halle, de zopas geopende eerste coöperatieve winkel in de regio met een volledig supermarkt-aanbod van korte keten en duurzame voeding. Op die manier vinden streekproducten de weg naar een breder publiek.

‘Recent is ons aanbod uitgebreid met bio-eieren. Sinds kort hebben we dertig scharrelkippen rondlopen. Vanaf 2021 mikken we op 350 kippen die we willen onderbrengen in een mobiele stal die we elke week naar een ander stukje weiland verplaatsen.’

Aan ambitie heeft de Groentelaar geen gebrek. Het team van een zevental medewerkers komt handen tekort. Daarom doen ze een beroep op seizoenmedewerkers. De opbrengst wordt volledig geïnvesteerd in het bedrijf. De pioniers beseffen dat ze de inzet van zichzelf en hun medewerkers financieel beter moeten honoreren. Dat is een grote uitdaging voor een piepjonge, dynamische bio-onderneming.

www.degroentelaar.be

EN Zero-miles veg

One huge field of maize occupied a plot of land in Huttestraat, Pepingen, before the arrival of the two pioneering spirits, Tijs Boelens and Sander Van Haver, with the organic market gardening company de Groentelaar. Now it is a patchwork of seamlessly blending rows of tomatoes, lettuce, strawberries, courgettes, endive, fennel, spring onions and leaf beet. At the edge of the field are tunnels where vegetables are grown under plastic sheeting. They supply shops and restaurants in Brussels, where organically grown local produce is all the rage. Their vegetable parcels are also available from various sites in the area. On Saturday afternoons you can buy vegetables from the stall set up on their field in Pepingen.

Om de luchtwegen te ondersteunen denk ik aan kruiden die de natuurlijke weerstand verhogen en slijmoplossend werken. Een echte topper is tijm. De etherische olie ervan werkt bacteriedodend en lost de slijmen op. Veel mensen hebben het in huis als keukenkruid. Dus als je plots voelt dat je luchtwegen wat ondersteuning nodig hebben, neem je gewoon het potje tijm uit de keukenkast en maak je er kruidenthee van. Voor de kruidentuin kies je best de oorspronkelijke tijm. Die is het makkelijkst te kweken en bevat de meeste helende stoffen.’

Tijm

‘Tijm is al heel lang gekend als natuurlijk antibioticum. De Romeinen gaven het aan hun gladiatoren en de Schotse Hooglanders dronken bier met tijm om onoverwinnelijk te worden. Vroeger dacht men dat tijm de mensen moedig maakte, ze hadden gemerkt dat strijders die veel tijm gebruikten vaker levend van het slagveld terugkeerden. In het oude Egypte gebruikte men tijm om de mummies te balsemen om zo de groei aan bacteriën tegen te gaan.’

Hyssop

‘Een wat vergeten maar heel doeltreffend kruid voor alles wat de bronchiën aangaat, is hyssop. Je kan het ook gebruiken bij meer chronische luchtwegenaandoeningen en je mag het langdurig gebruiken. Van het kruid zelf kan je siroop of kruidenthee maken. De etherische olie is goed voor mensen met astma, maar neem dan wel de *hyssop decumbens* waar één stof is uitgehaald die net kwaad kan bij astma. Door tijm met hyssop te combineren, krijg je een heel mooi complex waarbij de verschillende stoffen op elkaar inwerken.’

‘De meeste mensen oogsten hyssop als het in bloei staat. Je kan het ook voor de komst van die prachtige bloemetjes oogsten. Na de bloei zitten er iets minder stoffen in, de olie blijft wel aanwezig. Hyssop zit in bijna alle Provençaalse kruidenmengsels. Het heeft een lange geschiedenis. Het wordt verschillende keren in de bijbel vermeld. Net als tijm en rozemarijn heeft hyssop een droge grond en volle zon nodig, toch zie je het hier amper in kruidentuinen.’

Heemst

‘Nog een kruid dat minder gekend maar fantastisch is, is heemst. Het groeit vooral in moerasachtige, vochtige gebieden en heeft niet per sé zon nodig. De Engelse naam doet wellicht een belletje rinkelen: *marshmallow*. Van de witte wortel en de roze bloemen werden vroeger marshmallows gemaakt, vandaar de typische tweekleur. Heemst werd op grote velden gekweekt voor de apothekersbereidingen, onder meer voor hoestsiroop. Vandaag is het in de vergetelheid geraakt, maar de wortel van heemst is onevenaarbaar. Het kruid is fenomeenaal om de laatste, vastzittende slijmen op te lossen. Daarvoor giet je de wortel op met koud water en laat je het een nacht staan. Dan krijg je een lichtzoete, siroopachtige vloeistof die je kan drinken. Van heemst kan je geen thee maken, planten met slijmstoffen zijn meestal niet hittebestendig.’

‘Er is trouwens een makkelijke manier om siroop te maken. Vul een glazen bokaal op met verse kruiden, bijvoorbeeld hyssop, en giet daar verse, vloeibare honing van de lokale imker over. Laat het twee weken staan, roer goed door en klaar! Veel minder werk dan een klassieke siroop, je vermijdt suiker en het bewaart beter.’

kruidencursus.com, wildplantforager.com

Lodewijk De Witte blikt terug op 25 jaar gouverneurschap

Provincie gouverneur zwaait af

Op 1 september stopte Lodewijk De Witte als gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant. Hij stond aan het hoofd sinds de start van de nieuwe provincie in 1995 en gaat nu met pensioen. In deze terugblik praat De Witte over vijf thema's gelinkt aan de Vlaamse Rand.

TEKST Luc Vanheerentals • FOTO Filip Claessens

Gebiedsgerichte aanpak

'Van bij de start koos de provincie Vlaams-Brabant voor een gebiedsgerichte aanpak. Wat de regio Vlaamse Rand betreft, hebben we vrij snel de naam *Brusselse Rand* vervangen door *Vlaamse Rand rond Brussel* en zijn we met de Vlaamse Regering overeen gekomen om vzw 'de Rand' meer financiële slagkracht te geven voor een taalbeleid dat het samenleven tussen mensen met een verschillende culturele achtergrond bevordert. Ook RandKrant ging toen van start. Daarnaast werd het Coördinatieplatform Vlaamse Rand opgericht. Dat maakte overleg mogelijk tussen de provincie, de Vlaamse administraties en vzw 'de Rand' om een reeks knelpunten in de regio structureel aan te pakken.'

Er werden extra middelen vrijgemaakt voor onderwijs om het toenemend aantal leerlingen met een andere gezinstand op te vangen. Samen met de sector zette de provincie ook de achterstand op vlak van welzijnsvoorzieningen op de politieke kaart. 'Het heeft een tijd geduurd voor dit probleem werd erkend, maar in de jongste twee regeerakkoorden staat het expliciet vermeld. Er is een inhaalbeweging, maar het gaat slechts mondjesmaat vooruit. Blijvende aandacht hiervoor is nodig. Met de Vlaamse

Landmaatschappij werden landinrichtingsprojecten opgezet om meer groen te realiseren en met de oprichting van Vlabinvest kwamen er extra middelen om het wonen betaalbaarder te maken. Het is ook zeer positief dat de burgemeesters van Halle-Vilvoorde zich ondertussen verenigden in het Toekomstforum.'

Hervorming van politie en justitie

De Witte speelde, eerst als kabinetsmedewerker op Binnenlandse Zaken en nadien als gouverneur, een cruciale rol bij de politiehervorming. 'De oprichting van de politiezones heeft gezorgd voor een veel sterkere lokale politie die onder aanvoering van de burgemeesters de lokale veiligheidsproblemen beter kan aanpakken.' Naast de politiehervorming was ook de oprichting van een autonoom parket voor Halle-Vilvoorde, los van Brussel, belangrijk voor de regio. 'We hebben nu een procureur die zich helemaal kan toespitsen op de problematiek van Halle-Vilvoorde en de initiatieven die de lokale politie neemt goed kan opvolgen.'

Burgemeesters, procureur en de politiezones in Halle-Vilvoorde overleggen over de aan te pakken prioriteiten. Zo wordt er tegenwoordig meer ingezet op verkeersveiligheid. 'In de tweede helft

van de jaren 90 vielen in Vlaams-Brabant jaarlijks 120 tot 140 verkeersdoden. Sinds 2015 zijn er dat 35. Om dat aantal verder te doen dalen, zijn nog bijkomende acties nodig.' De politiezones van Sint-Pieters-Leeuw, Halle en Beersel fuseerden tot de politieke zone Zennevallei en Tervuren trad toe tot Voer en Dijle. Daarnaast hebben de politiezones TARD, AMOW en Dilbeek hun informatica en personeelsdienst samengevoegd. De Witte zou graag nog fusies zien met politiezones bestaande uit één gemeente, maar pleit niet voor de totstandkoming van te grote zones. 'Omdat veiligheidsproblemen vaak ook samenlevingsproblemen zijn, moet bij de aanpak ook het welzijnswerk, OCMW, ... betrokken worden. De afstand met die lokale organisaties mag niet te groot worden.'

Versterking van de economie

De luchthavenregio presteerde in de jaren 90 economisch sterk, maar kreeg met de sluiting van Renault Vilvoorde, het faillissement van Sabena en de verhuis van DHL serieuze klappen. 'Met het provinciebestuur en de provinciale ontwikkelingsmaatschappij hebben we nadien vrij snel het Strategisch Actieplan voor Reconversie en Tewerkstelling van de luchthaven in Zaventem (START) uitgewerkt. Ik ben dat plan indertijd nog zelf gaan verdedigen bij de Vlaamse Regering omdat de voorstellen zowel betrekking hadden op tewerkstelling, infrastructuur, mobiliteit als ruimtelijke ordening. Alhoewel het nooit volledig werd uitgevoerd, is START toch een sterk verhaal gebleken met veel overleg tussen overheden en sociale partners. Het heeft er alleszins toe bijgedragen dat het een sterke economische regio is gebleven.' Een van de resultaten is een reconversiebeleid voor Vilvoorde en Machelen. 'Het afgevoerde Uplace-project toont aan dat we in deze regio vooral nood hebben aan innovatieve bedrijven met oog voor tewerkstelling, mobiliteit en milieu.'

In die periode is ook een nieuwe visie voor Brussels Airport uitgewerkt die ervoor moet zorgen dat de luchthaven haar rol als economische motor voor de regio kan blijven spelen en tegelijk de hinder beperkt. 'De deputatie was op dat ogenblik nog bevoegd voor de milieuvergunningen en heeft toen het aantal nachtvluchten beperkt tot 25.000 en de luchthavenuitbater verplicht

maatregelen te nemen om de lawaaihinder van vliegtuigen te beperken.' Om het aantal autoverplaatsingen te verminderen kreeg Brussels Airport een nieuw treinstation met goede verbindingen vanuit het hele land. 'Voordien ging 90% met de auto naar de luchthaven, momenteel is dat nog 70 à 75%. Streefdoel is 50%. Ook een TGV-verbinding is wenselijk, net als de al lang beloofde tramverbinding met Brussel. Dit laatste is ook belangrijk om mensen uit Brussel in staat te stellen om op de luchthaven te komen werken.'

Mobiliteit

'Een van mijn eerste beleidsmatige vergaderingen als gouverneur had betrekking op het Gewestelijk Expres Net (GEN), dat ondertussen S-net wordt genoemd. De files en de prognoses over het steeds toenemende autoverkeer werden toen al als problematisch ervaren. Het is voor het provinciebestuur steeds een prioriteit geweest. Alhoewel het GEN nog steeds niet volledig is uitgebouwd, is er toch al heel wat bijkomende spoorinfrastructuur aangelegd. Ook De Lijn deed inspanningen om haar aanbod aan snel openbaar vervoer te verbeteren. Er werden busbanen aangelegd en een stuurgroep met mensen van De Lijn, het Agentschap Wegen en Verkeer, het Brussels Gewest en de lokale besturen werkte in 2012 een netwerk uit voor maar liefst tien nieuwe

'De snelheid waarmee zaken worden gerealiseerd, hangt af van de mate waarin de overheid er in investeert.'

tramlijnen uit. Daarvan is tot nog toe enkel de ringtram – voorlopig een trambus – tussen het UZ Jette en de luchthaven gerealiseerd. Ook op vlak van fietssnelwegen heeft de provincie het voortouw genomen en zijn er al een aantal verbindingen gerealiseerd.'

De snelheid van de realisaties is afhankelijk van de mate waarin de overheid in deze projecten investeert. De Witte wijst er op dat het massale autoverkeer de samenleving enorm veel kost (files, impact op klimaatopwarming, luchtvervuiling en geluidshinder). De geesten zijn echter

stilaan aan het veranderen. 'De Vlaamse Regering heeft inmiddels de doelstelling van ons provinciebestuur overgenomen: we moeten streven naar een aandeel van 50% autoverkeer in onze verplaatsingen. In Halle-Vilvoorde zijn de problemen groter dan elders omdat het aandeel van de auto naar het werk in Brussel een pak hoger is.' Omdat het lang duurt vooraleer nieuwe tramtracés gerealiseerd zijn, wil het provinciebestuur binnenkort ook andere, nieuwe tramtracés van en naar Brussel op tafel leggen, zoals Ninove-Brussel en de doortrekking van het ringtramtracé van de luchthaven naar Tervuren.

Rampenbestrijding

Vlaams-Brabant bleef niet gespaard van rampen met als uitschieters in Halle-Vilvoorde de vele overstromingen, de treinramp in Buizingen en de aanslag in Zaventem. 'Als gouverneur is het mijn eerste taak om de gevolgen van deze rampen efficiënt aan te pakken. Om hierop voorbereid te zijn, werden voor tal van locaties noodplannen uitgewerkt. Daarnaast wordt ook bekeken wat we structureel kunnen doen om zo'n catastrofes

te voorkomen. Wat de overstromingen betreft, heeft de deputatie rond 2000 een tienpuntenprogramma uitgewerkt. Op tal van plaatsen werden wachtbekkens aangelegd. Na Buizingen hebben we bij de NMBS en Infrabel sterk aangedrongen op een veiliger treinverkeer. In reactie op terroristische aanslagen is nagegaan hoe we kunnen voorkomen dat jongeren radicaliseren. Dit vergt naast een politionele aanpak ook een breder samenlevingsbeleid.'

De nieuwste ramp die de provincie (en ver daarbuiten) sinds maart dit jaar treft, heet corona. Op het ogenblik dat we dit schrijven (23 augustus) valt het aantal besmettingen in Vlaams-Brabant mee en is de gouverneur in overleg met het Agentschap Zorg en Gezondheid, de lokale besturen en de eerstelijnszones vooral bezig met de coördinatie van de contact-tracing van personen die besmet zijn. 'Over corona zijn er nog veel onzekerheden. Feit is dat we geconfronteerd worden met een enorme terugval van economische en sociale activiteiten. Vraag is wie de kosten voor de heropbouw zal dragen', aldus De Witte.

Franz Stradtman, geboren in 1792 in Hoppecke, een dorpje in de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen (een voormalige Pruisische provincie) nam in 1812 dienst bij het Duitse legioen van de koning van Engeland George III (1738-1820) – verbonden met het koninkrijk Hannover – een op Britse leest geschoeid keurkorps, aangevoerd door Britse en Duitse officieren.

Stradtman maakte er deel uit van de rijdende artillerie, eerst als voerman, later als kanonnier van een 9 pounder kanon of een howitzer van 14 cm-kaliber. De rijdende artillerie bereed paarden waardoor ze hun geschut zeer snel konden verplaatsten op het slagveld. De eenheid van Franz Stradtman stond onder bevel van majoor Sympher en behoorde tot de tweede Divisie van luitenant-generaal Sir Henry Clinton.

Waterloo

In 1814 kwam hij met zijn regiment naar Grimbergen. Hij verbleef er tien maanden. Gedurende die tijd leerde hij er Joanna Huysgoms kennen en begin 1815 werd hun eerste dochter geboren: Maria-Elisabeth. Hierdoor werd er door sommigen de spot met hem gedreven: *dat hij er als een goede kanonnier niet naast schoot...*

In juni van datzelfde jaar moest hij zijn vrouw en kind achterlaten omdat zijn batterij zich naar Ath begaf, nadien naar Nijvel, waardoor ze op 16 juni de slag bij Quatre-Bras misten. Maar twee dagen later, op zondag 18 juni, nam zijn eenheid deel aan de gevechten op de bergkam achter de Hougomont hoeve. Van op dit plateau bestookten ze de vijandelijke cavalerie op zo'n effectieve manier dat tegen de avond de Franse troepen van Napoleon uitgeput raakten. Zijn regiment, The King's German Legion, kreeg na die historische feiten heel wat eervolle vermeldingen. Zo kregen

Wat is het verband tussen **Waterloo 1815** en **Grimbergen 2020**?

Franz Stradtman is de link. In de 19e eeuw in België beland, gevochten in de Slag van Waterloo en via een omweg in Grimbergen terecht gekomen en *blijven plakken*.

TEKST Freddy Philips • FOTO Filip Claessens

Peperbus, zeldzame paddestoel

Voedselbossen en zo

De wereld heeft er weer een nieuwe hype bij. Voedselbossen. Zij krijgen alle aandacht, meer bepaald het feit dat je er letterlijk en figuurlijk de vruchten van kunt plukken.

Ik hoor het steeds meer: mensen willen zoveel mogelijk eten van hun tuin, en daarvoor willen ze gerust allerlei bomen en struiken aanplanten van klein- en grootfruit. Andere aspecten, zoals de biodiversiteit, kruisbestuiving, de combinatie met andere plantensoorten,... komen nauwelijks nog aan bod. Nochtans is de bodemkwaliteit van het grootste belang, maar hoe je daar toe komt, is blijkbaar geen issue. Bizar toch?

Alsof de kwaliteit van het water dat je drinkt of het voedsel dat je eet er niet toe doet. Plant maar wat soorten om het even waar en het komt wel goed. Dit blijft een bizarre manier van doen. De oorzaak ligt ongetwijfeld bij de verbroken band tussen mens en natuur, mens en landbouw, mens en bodem. Onze jongste twee generaties zijn steeds verder weg gegroeid van deze levensnoodzakelijke materie, met dramatische gevolgen op het terrein.

Met lessen en cursussen kunnen we een klein beetje helpen, maar de maatschappelijke hoofdstroom zit helemaal verkeerd. Moestuin, siertuin, voedselbos,... we kijken er naar met ogen die alleen onszelf aanbelangen en geen rekening houden met de oorspronkelijke bewoners. Dan gaat het over de bacteriën en schimmels onder de grond en de planten en dieren die daar bovenop groeien. Die zijn van geen tel, want de mens beheerst toch alles en zet toch alles naar zijn hand? Droom maar verder, want niets is minder waar.

Onze landschappen, onze eigen leefwereld en alle soorten die daar deel van uitmaken, bevinden zich vandaag in een belabberde toestand, en de klimaatopwarming is geen bondgenoot. En dat zien we niet eens meer. Wie leest nog een landschap om de finesses ervan te begrijpen? Het is allemaal bruut en oppervlakkig, zodat we niet eens meer weten welke schade we zoal berokkenen met onze ondoordachte handelingen.

TEKST Herman Dierickx

Stradtman en zijn medecompagnons twee onderscheidingen: de Britse Waterloomedaille en de Hanoveriaanse Waterloomedaille.

Medailles

De eerste, een ontwerp van Thomas Wyon, werd in 1816-1817 oorspronkelijk uitgereikt aan de overlevenden en nabestaanden van de Britse soldaten en officieren die vochten in de Slag bij Waterloo op 18 juni 1815, de Slag bij Ligny op 16 juni 1815 en die van Quatre Bras op 16 juni 1815. Maar ook later, aan iedere soldaat die aan de gevechten had deelgenomen. Zij kregen ook twee extra dienstjaren toegekend. Het was de eerste Britse medaille die aan alle deelnemende soldaten in een veldslag werd uitgereikt.

Over de veldslag, waarin hij door een hel was gegaan, wilde hij weinig vertellen.

De laatste, de Duitse Waterloomedaille werd in december 1817 ingesteld en uitgereikt aan de overlevenden en de nabestaanden van de Hannoveriaanse soldaten en officieren die vochten in de Slag bij Waterloo op 18 juni 1815. Ook dit is een ontwerp van de Londense stempelsnijder W. Wyon, en werd net als Britse Waterloomedaille aan een purperrood lint met blauwe bies gedragen.

Na de veldslag waarin hij door een hel was gegaan, maar waarover hij weinig wou vertellen, keerde Stradtman via Grimbergen terug naar zijn geboortestreek om, na zijn demobilisatie in Hannover in februari 1816, definitief terug te keren naar Grimbergen, naar zijn geliefde Joanna Huysegoms en zijn dochter. Op 7 januari 1817 huwde hij met haar en in 1820 werd hun zoon

Jan-Franciscus geboren: de overgrootvader van René Stradman, in 1928 in Grimbergen geboren en nu door de gemeente Grimbergen met een medaille gehuldigd. Hij is de vijfde generatie Grimbergenaars na Franz Stradtman – waarvan de familienaam in de loop der jaren wijzigde in Stradman. Hij bewaart nog steeds de Britse Waterloomedaille (zonder lint). De Duitse Waterloomedaille is sinds jaren zoek.

Nazaat

René Stradman werkte jarenlang als boer op de akkers van zijn voorouders tot deze in 1953 werden onteigend voor de aanleg van de Ring rond Brussel. Dan begon hij als molenaar in de Liermolen in Grimbergen, terwijl zijn vrouw Maria Van Ellewijk (1929-2003) het café De Liermolen runde. Het koppel heeft *één zoon*: Rudi, die het café nog steeds uitbaat met zijn zoon Jelle. Zijn tweede zoon Gunther koos voor een andere baan.

Op 23 juli van dit jaar had in Grimbergen een korte plechtigheid plaats, gecoördineerd door Kapitein-ter-Zee Peter Degraer van de Belgische Marine, waarbij het College van Burgemeester en Schepenen van Grimbergen de gastheer was. Lt.-Generaal Sir Ben Bathurst, Britse Militaire Vertegenwoordiger bij de NAVO, bijgestaan door de Britse Attaché in België, Justin Fowler van de Royal Air Force, overhandigden de medaille met een nieuw lint en sluiting aan René Stradman.

Deze Lt.-Generaal is een afstammeling van Earl Bathurst die de Britse staatssecretaris van Oorlog was in 1815, en diens zoon Lt.-Kolonel Honourable Thomas Seymour Bathurst, vocht als onderluitenant in Waterloo, bij de Grenadiers. Troepen die door het vuur van de batterijen van Franz Stradtman werden verdedigd. Tweehonderd jaar na datum wordt nazaat René Stradman een medaille overhandigd.

‘Een en al verwondering’

THEATER In *U bent mijn moeder* staat Sien Eggers alleen op het podium. Toch is het stuk geen monoloog. De actrice speelt een moeder met dementie én haar dochter, die haar bezoekt in het woonzorgcentrum waar ze verblijft.

‘Als er iets ergs gebeurt, kan humor je uit het slop trekken’, zegt Sien Eggers. En dat gaat ook op voor *U bent mijn moeder*, een voorstelling van HetGevolg, in regie van Stefan Perceval. ‘Over dementie kun je een voorstelling maken die zo zwaar is dat je het eerste kwartier niet overleeft’, vindt ze. ‘Maar *U bent mijn moeder* is een en al verwondering. Het is een verhaal van iedereen, herkenbaar en licht, en zo, zo mooi... Er zijn niet veel voorstellingen die zo in mijn hart zitten als deze.’

Dubbelrol

De voorstelling ging in première in 2005. ‘Stefan kwam me voor de rol vragen met een boeket bloemen en een fles wijn. Dat had ik nooit eerder meegemaakt.’ De actrice herinnert zich ook het repetitieproces als heel rustig en aangenaam. ‘Ik was eerst nogal van mijn melk’, bekent ze. Zo had Perceval vooraf niet expliciet vermeld dat Eggers beide rollen zou spelen. ‘Dus vroeg ze me op de eerste repetitiedag wie de rol van de dochter had gekregen’, vertelt hij. Eggers hoorde het in Keulen donderen: ‘Dat kan ik niet!’ riep ze uit. ‘Hoe kan ik twee dingen tegelijk doen?’ Maar enkele weken later schreven de kranten over de ‘verbijsterende’ transformatie van dochter naar moeder die ze in het stuk ten beste gaf.

‘Sien doet dat fantastisch’, vindt de regis-

© MARIT STOCKER

seur. En zij repliceert: ‘Dat komt omdat hij het allemaal zo op zijn gemak aanpakte. Hij kwam dan vlak voor mij zitten, kijken en luisteren. Ik had nooit eerder een regisseur zo weten luisteren. Dat is een cadeau voor een acteur, echt hoor. *Sta nu eens met je rug naar het publiek*, zei hij. *En doe het dan een keer*. En opeens was het heel simpel. De moeder is wat frêler dan de dochter, haar skelet is al wat gekrompen, zoals dat gaat als je ouder wordt. En dus werd ik wat kleiner en fragieler, heel *stillikes*, nauwelijks merkbaar, maar opeens was ik de moeder.’

Kwetsbaarheid

‘Het draait om kwetsbaarheid’, vindt Perceval. ‘Ik doe veel theaterprojecten met kwetsbare mensen: vluchtelingen, mensen in armoede, tieners met een beperking, ... En dan krijg ik de vraag of werken met professionele acteurs anders is. Nee, het is precies hetzelfde. Iedereen heeft zijn kwetsbaarheden, iedereen heeft zijn verhalen.’ Vanuit die verhalen vertrekt voor Perceval alle theater: ‘Daarom zijn we op de repetitievloer vaak meer aan het vertellen dan aan het spelen.’ Eggers: ‘*U bent mijn moeder* was de eerste voorstelling die ik zo gemaakt heb. Dan speelden we een moeilijke scène en ik dacht: *Oeioei*. En dan zei hij: *Kom, we gaan eten*. En na het eten stuurde hij mij naar huis. Ik was nog niet te moe, zoals na een doorsnee repetitie, en ik merkte dat de voorstelling in mijn hoofd gewoon voortgroeide. Het ging vanzelf.’

• INES MINTEN

WO • 14 OKT • 20.00
U bent mijn moeder

Sien Eggers/ HetGevolg
Wezembeek-Oppem, GC de Kam, 02 731 43 31

Authentieke kwetsbaarheid

VORMING Fotografe en journaliste **Lieve Blancquaert** slaagt erin een groot publiek te bereiken. Via tv-reeksen, boeken en tentoonstellingen van haar foto's schetst ze een beeld

Verse elektro jazz

van de mens. Ze is daarbij sociaal bewogen en heeft aandacht voor bijvoorbeeld de positie van de vrouw, aidspatiënten, mensen met een beperking. Schoonheid en weerbaarheid halen het daarbij van lelijkheid en weerloosheid. De afgelopen tien jaar zoomde ze in op hoe de vijf continenten kinderen verwelkomen (Birth Day), hoe en waarom we ons met elkaar verbinden (Wedding Day) en hoe we afscheid nemen (Last Days). Het sluitstuk van haar queeste is *Circle of life*, waarin ze de drie universele mijlpalen samenbrengt. Een wereldreis, gezien door de scherpe blik van de fotografe. 'Je leert het meest over een cultuur door te kijken naar geboorte, huwelijk en dood, en alles wat daaromheen gebeurt', zegt Blancquaert. In een lezing brengt ze haar inzichten samen in een verhaal waarin authenticiteit en kwetsbaarheid de rode draad vormen. Dat ze de openingssong uit Disney's Leeuwenkoning als titel koos, hoeft niet te verbazen. Ook daar wordt een ode gebracht aan nieuw leven en aan het eeuwige komen en gaan van seizoenen, van leven en dood. • EF

Circle of Life

Lieve Blancquaert

DI - 20 OKT - 19.00 EN 21.00

Meise, GC De Muze van Meise, 02 892 24 40

WO - 28 OKT - 20.00

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma, 02 371 22 62

Leven volgens de seizoenen

EXPO Na de indrukwekkende reeks *Wolf* presenteert fotograaf **Frederik Buyckx** nu *Horse Head*. Daarvoor trok hij opnieuw naar de besneeuwde bergen van Kirgizië. In indringende zwart-witfoto's toont hij het pure, harde leven van de semi-nomaden die hun kuddes door het landschap loodsen. Schapen, jaks en ruiters zijn slechts stipjes in de uitgestrekte, overweldigende natuur. Welk gevoel hoopt Buyckx op te wekken? 'Het zou mooi zijn als ze stilstaan bij een levensstijl die nauw verbonden is met de natuur. De mensen die ik toon, leven zelfvoorzienend, op verafgelegen plekken. Ze moeten tegen de natuur vechten en zijn er tegelijk afhankelijk van. Samen met hun dieren leven ze volgens de seizoenen. Dat is iets wat wij in het westen verleerd zijn.

In hun manier van leven zit zoveel schoonheid. Het is het andere uiterste van hoe wij leven. De reeks is ontstaan vanuit mijn eigen drang om zo'n dingen te zien, te voelen en te ontdekken.' 'Bijna al mijn projecten zijn ter plekke gegroeid. Eerst is er een vage aantrekkingskracht tot een bepaald land of gebied, dan vertrek ik en laat ik alles gebeuren. Soms – zoals in Kirgizië – beland ik op een fantastische plek waar ik langer wil blijven. Sinds 2017 ben ik al verschillende keren terug geweest en ik hoop er snel weer naartoe te kunnen reizen.' • VL

2 OKT T.E.M. 23 DEC

Horse Head

Frederik Buyckx

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

en nieuwe Nederpop

MUZIEK De laatste jaren loopt er ons land weer veel jong muzikaal talent rond. Bijvoorbeeld Fulco en Schntzl. Het elektrojazzduo **Schntzl** van pianist **Hendrik Lasure** en drummer **Casper Van De Velde** brengt rond deze tijd zijn tweede langspeler *Catwalk* uit, nadat het eerder hoge ogen gooiden met hun titelloze debuutalbum uit 2016. Uit dezelfde Gents-Brusselse scène waarin jazz, pop, elektro vrolijke verbanden aangaan, is **Fulco Ottervanger** afkomstig. Fulco is een Nederbelg die in Brussel opgroeide en ondertussen in Gent woont. Als kind was hij voorbestemd om multi-instrumentalist te worden. 'Ik had een muzikale moeder die heel goed klassieke piano speelde en mijn vader hield veel van blues, jazz en bluesrock. We gingen vaak naar concerten en al jong speelde ik piano en cello en maakte ik compositietjes.' Hij studeerde jazzpiano en klassieke compositie aan het Gentse conservatorium en bespeelt behalve verschillende instrumenten ook verschillende genres. Dit jaar bracht hij een eerste soloplaat uit, waarmee hij in de Nederpop verzeilt. Het is onmogelijk om bij de liedjes niet aan Spinvis,

Doe Maar, Raymond van het Groenewoud of zelfs Drs. P te denken. Fulco staat voor aanstekelijke, vrolijke maar ook nostalgische tunes, beknopte maar bedachte Nederlandstalige lyrics vol paradoxen: *Als je niet thuisblijft, kun je nergens heen, of U voelt zich verwant met het ene, maar aan het andere bent u gewend*, en heeft een lichte stem waar je naar wil luisteren. Enigszins verwonderlijk is dat hij reeds een dikke tien jaar met deze puik plaat in zijn hoofd zit. 'Ik was 21 en maakte mijn eerste Nederlandstalige liedjes. Sommige van die stukjes stammen nog uit die tijd.' Het is meteen ook zijn meest Nederlandstalige plaat. 'Het is een manier om me met mijn dubbele nationaliteit te verzoenen en mijn Nederlandse achtergrond een beetje te verzilveren.' Voor de energieke live-optredens klaart Fulco de klus met bassist Dries Lahey en een robuuste MPC1000 sampler. • MB

DO - 29 OKT - 20.30

Fulco & Schntzl

Club 1700

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

PODIUM

THEATER

De Wordenaar

Bruno Vanden Broecke/ De Kolonie MT
VR • 2 OKT • 20.00

Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

WO • 7 OKT • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

WO • 7 OKT

Watchapp 31. Emmi & Leo

virtuele theatervoorstelling/ SKaGeN
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

Locke

Compagnie Cecilia

DO • 8 OKT • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA • 10 OKT • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

VR • 9 OKT • 20.30

Het verdriet van Vlaanderen

Kristien Hemmerrechts, Hein

& Toon Van den Brempt

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

Landru

Het Banket, I Solisiti
& Vlaams Radiokoor

VR • 9 OKT • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZA • 10 OKT • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZA • 17 OKT • 15.00 EN 20.30

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

ZA • 10 OKT • 20.30

Henry

Peter De Graef

Tervuren, CC De Warandepoort,

02 766 53 47

WO • 14 OKT • 20.00

U bent mijn moeder

Sien Eggers/ Het Gevolg
Wezembeek-Oppeem, GC de Kam,
02 731 43 31

Tristano

Ensembletheater Antwerpen

WO • 21 OKT • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 22 OKT • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO • 21 OKT • 20.30

Hybris

Het Nieuwstedelijk

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

VR • 23 OKT • 20.30

FokkoF

Barbara Sarafian

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR • 23 OKT • 20.15

De Actrice

Loge10

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA • 24 OKT • 20.00

Papin

Sileghem, de Koe, Van Der Sanden

& De Caster

Kraainem, GC de Lijsterbes,

02 721 28 06

ZA • 24 OKT • 19.00 EN 21.00

K.A.L.M.

Katelijne Verbeke & Warre Borgmans

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

WO • 28 OKT • 20.30

Realtime

Dries Gijssels

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

VR • 30 OKT • 20.30

Maura of de zeven magen der eenzaamheid

Dimitri Leue

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

KIDS

ZA • 3 OKT • 19.00

Cinderella (5-11j)

Dansgezelschap De Stilte

Overijse, CC Den Blank,

02 687 59 59

ZO • 4 OKT • 15.00

Thelonious (+6j)

Zonzo Compagnie

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

ZO • 4 OKT • 15.00

Big Trip

familiefilm

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO • 4 OKT • 13.00

Kinderhoogdag

Kraainem, GC de Lijsterbes,

02 721 28 06

WO • 7 OKT • 14.00

De avonturen van No-No (+3j)

familiefilm

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA • 10 OKT • 15.00 EN 19.30

De binnenkamer van Binta (+9j)

Aminata Demba & Laika

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO • 11 OKT • 11.00

De Kluizelaar (+2j)

Simone de Jong

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 0475 32 55 19

ZO • 11 OKT • 11.00

Onward (+6j)

familiefilm

Tervuren, CC De Warandepoort,

02 766 53 47

ZO • 11 OKT • 11.00, 14.00 EN 16.00

Mammoet (5m-2j)

Klankennest

Asse, Oud Gasthuis,

02 456 01 60

VR • 16 OKT • 19.00

The Secret Garden (+8j)

familiefilm

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

ZA • 17 OKT • 15.00

Kier (+4j)

Kim Karssen & Hendrik Kegels/

HetPaleis

Tervuren, CC De Warandepoort,

02 766 53 47

ZA • 17 OKT • 19.00

Shakira & Chikara (+10j)

Kopergietery, KGbe & Company-ma

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,

02 255 46 90

ZO • 18 OKT • 14.30

En toen was het oorlog (9-12j)

Verteltheater Hikke Takke Toe

Overijse, Sint-Martinuskerk,

02 687 59 59

ZO • 18 OKT • 15.00

Olifant en krokodil

Anna's Steen

Meise, GC De Muze van Meise,

02 892 24 40

ZO • 18 OKT • 13.30

Familiedag

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO • 18 OKT • 15.00

Hands up

Lejo

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

WO • 21 OKT • 15.00

Kom wel (+3j)

4Hoog

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO • 25 OKT • 10.30

Minuscule 2: het tropisch avontuur (+5j)

ontbijtfilm

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

HET VERDRIET VAN VLAANDEREN (9/10)

REALTIME (28/10)

SHAKIRA & CHIKARA (17/10)

BINTI (25/10)

ZO • 25 OKT • 11.00
ZOZOÛFZO (+5j)

Collectief dOfT
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

ZO • 25 OKT • 14.00
Sprookjes (+3j)

Kapitein Winokio
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO • 25 OKT • 11.00 EN 15.30
ImpulZ (1-4j)

Theater De Spiegel
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZO • 25 OKT • 14.00
Binti (+8j)

familiefilm
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

WO • 28 OKT • 17.00
Edward (+6j)

Bronks
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA • 31 OKT • 19.00
Softies (6-10j)

FABULEUS
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZA • 31 OKT • 18.30
Griemelbal

Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

HUMOR

DO • 15 OKT • 19.00 EN 21.15
Nordkapp Stories

Michael Van Peel
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

VR • 16 OKT • 20.30
Deciatiur

Nicolas Arnst
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR • 16 OKT • 20.30
Opus 3

Senne Guns
Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 657 05 04

DO • 22 OKT • 20.00
De hoogste berg

Robrecht Vanden Thoren
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

VR • 23 OKT • 20.30
Uitgekookt

Joost Van Hyfte
Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

VR • 23 OKT • 14.30, 19.00 EN 21.00
Best of Baele

Walter Baele
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA • 24 OKT • 17.30 EN 20.30
De jaren van verstand

Thomas Smith
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DANS

VR • 23 OKT • 20.30
Solomon x Sheba

We are not people
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

VR • 23 OKT • 20.30
Femke Gyselincx

Never walk alone #12
Humbeek, El Dorado,
02 263 03 43

LITERATUUR

ZO • 4 OKT • 10.30
Ish Ait Hamou

Schrijvers op Zondag
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

MUZIEK

DO • 1 OKT • 14.00
En daarna ga ik vissen

Johan Verminnen
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

VR • 2 OKT • 20.30
Belpop Bonanza Asse

Jan Delvaux en Jimmy Dewit
Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

VR • 2 OKT • 15.00 EN 20.15
Liliane Saint-Pierre

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA • 3 OKT • 20.30
WOW

Brussels Jazz Orchestra, Zediam,
Harcum & Grazzoppa
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

Stef Bos

ZA • 3 OKT • 19.00 EN 21.30
Jezus-Eik, GC de Bosuil,
0475 32 55 19

ZA • 10 OKT • 20.00 EN 22.00
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZA • 3 OKT • 20.30
Kolonel Djafaar

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZO • 4 OKT • 17.30 EN 20.30
Einzelgänger

Buurman
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DI • 6 OKT • 20.00
Head full of Flames

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

WO • 7 OKT • 19.00
**Muzikale wandeling
met Lennaert Maes en
Andrei Bonski**

Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

WO • 7 OKT • 19.00 EN 21.00
Speel met u

Jef Neve
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

**Spelen in den hof
Tine & Pieter Embrechts**

VR • 9 OKT • 20.00

Wemmel, GC Zandloper,
02 460 73 24

ZO • 11 OKT • 17.30 EN 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

VR • 9 OKT • 20.00

**Soirée décolletée:
vrouwen zingen Drs. P**

Cafmeyer, Nijssens, Lovsky & Paelinck
Wemmel, GC Zandloper,
02 460 73 24

ZA • 10 OKT • 20.30
Irish Mythen

Little Bones
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ZA • 10 OKT • 20.15
Meisje, meisje

Neeka
Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

ZO • 11 OKT • 15.00
Op naar de 100, Willem 80

Willem Vermandere
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

DO • 15 OKT • 14.00
Andy & Di

Jezus-Eik, GC de Bosuil,
0475 32 55 19

UITGEKOOKT (23/10)

FEMKE GYSELINCK (23/10)

KOLONEL DJAFAAR (3/10)

HEAD FULL OF FLAMES (6/10)

VR • 16 OKT • 14.00 EN 20.30

Omdat we naar de zee stromen

Stoomboot
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 16 OKT • 20.15

Rick de Leeuw & Jan Hautekiet

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

VR • 16 OKT • 20.30

Alleen in het ruime sop

Jelle Cleymans
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 17 OKT • 20.30

De jaren van verstand

Mama's Jasje
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO • 18 OKT • 17.30 EN 20.30

Songbook

Tom Helsen
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

WO • 21 OKT • 20.00

Vriend of Vijand

Wigbert, Rudi Vranckx, Katharina Vermeulen e.a.
Wemmel, GC Zandloper, 02 460 73 24

WO • 21 OKT • 20.30

School is Cool

Humbeek, El Dorado, 02 263 03 43

DO • 22 OKT • 20.30

Laïs zingt kleinkunst

Sint-Genesius-Rode,
Heilige Genesiuskerk, 02 381 14 51

ZA • 24 OKT • 20.00

La Paloma Dorada

Kadriil & Centro Asturiano de Bruselas
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI • 27 OKT • 14.30 EN 17.30

Los Speedy Bobs

Frateur, Pintens & Aernouts
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

WO • 28 OKT • 20.30

Water & Fire

Quentin Dujardin & Didier Laloy
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

DO • 29 OKT • 14.00

Dat heet dan gelukkig zijn

Ode aan 75j. Ann Christy
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO • 29 OKT • 20.30

Mysterium

Jef Neve Septet
Grimbergen,
CC Strombeek,
02 263 03 43

DO • 29 OKT • 20.30

Fulco & Schntzl

Club 1700
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

VR • 30 OKT • 20.30

Sommers of '69

Willy Sommers
Grimbergen,
CC Strombeek,
02 263 03 43

VR • 30 OKT • 19.00 EN 21.00

A few songs in defense of Mr. Randy Newman

Riguelle & Hautekiet
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

KLASSIEK

ZO • 4 OKT • 11.00

Thooverconcert

Van Zuilen, De Bièvre & Hermsen
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 9 OKT • 20.30

Verlaine, poète maudit

Van Mechelen, Degand, Bataillie & Desguin Kwartet
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ZO • 11 OKT • 11.00

Versatile

Trio Khaldei
Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZO • 18 OKT • 11.00

Nuove Musiche & Alexandra Cooreman (viool)

Wemmel, GC Zandloper, 02 460 73 24

ZO • 18 OKT • 15.00

Ode aan het klarinetkwintet

Oxalys
Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,
02 371 22 62

ZA • 24 OKT • 20.15

Songs of Travel

Lucas Cortoos &
Vincent Van Audenhove
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA • 31 OKT • 20.00

Veronika Iltchenko

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

JAZZ

VR • 9 OKT • 20.00

Double Bill. Kreis/Thunderblender

JazzLab
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

DO • 15 OKT • 20.30

Piet Verbist Quartet

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DO • 1 OKT • 20.30

Été 85

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZA • 3 OKT • 20.00

Les Misérables

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

ZA • 3 OKT • 20.00

1917

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Muidhond

ZO • 4 OKT • 20.00
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00
WO • 14 OKT • 20.00
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI • 6 OKT • 20.00

All of us

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI • 6 OKT • 14.00

Hasta la vista

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

DI • 6 OKT • 20.30

Berlin Alexanderplatz

Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

DI • 6 OKT • 20.30

Beanpole

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

WO • 7 OKT • 20.00

The Farewell

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

WO • 7 OKT • 20.30

Bad Boys for life (+16j)

Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

ZO • 11 OKT • 20.00

Corpus Christi

Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

DI • 13 OKT • 20.00

Dark Waters

Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

DI • 13 OKT • 20.30

Monos

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DI • 13 OKT • 20.30

The Personal History of David Copperfield

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 15 OKT • 15.00 EN 20.00

Parasite

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

ZA • 17 OKT • 20.00

The Piano

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO • 18 OKT • 20.00

The Outpost

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 20 OKT • 20.30

About Endlessness

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI • 20 OKT • 20.30

House of the Hummingbird

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 20 OKT • 20.00

Au nom de la terre

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO • 21 OKT • 20.00

Little Women

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO • 25 OKT • 10.00

Filmmarathon: Quentin Tarantino

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZO • 25 OKT • 20.00

Queen & Slim

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA • 26 OKT • 20.30

Madre

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DI • 27 OKT • 20.00

And then we danced

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI • 27 OKT • 20.30

The Racer

Dilbeek,
CC Westrand,
02 466 20 30

DI • 27 OKT • 20.30

A Girl Missing

Grimbergen,
CC Strombeek,
02 263 03 43

WO • 28 OKT • 20.00

The Invisible Man

Overijse,
CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 30 OKT • 14.00 EN 20.00

Cleo

Wemmel,
GC Zandloper, 02 460 73 24

ZA • 31 OKT • 20.00

Once upon a time in Hollywood

Alseberg,
CC de Meent, 02 359 16 00

TOT 2 OKT

Leven/Stilleven. Dorothea Schulz

Overijse,
CC Den Blank,
02 687 59 59

2 OKT TOT 10 DEC

Here it comes, the future

Anouk Declercq
Grimbergen,
CC Strombeek, 02 263 03 43

2 OKT T.E.M. 23 DEC

Horse Head

Frederik Buyckx
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

14 OKT TOT 1 NOV

Over koetjes en kalfjes

Hans De Wandeler
Asse, Oud Gasthuis,
02 456 01 60

16 TOT 29 OKT

RAM8-groep

Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

TOT 24 JAN

Camiel Van Breedam. Abstracte werken

Drogenbos,
FeliXart Museum,
02 377 57 22

3 TOT 18 OKT

Poëziewandeling

Week van het Nederlands
Wezembeek-Oppem,
GC de Kam,
02 731 43 31
Kraainem,
GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

WO • 7 OKT • 19.00

Muzikale wandeling

Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

ZA • 17 OKT • 10.00

Het Zoniënwoud en de klimaatverandering

Jezus-Eik,
GC de Bosuil,
0475 32 55 19

VARIA

2 TOT 4 OKT

Factorij Festival

mix van gratis en
betalende activiteiten
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

VR • 9 OKT • 20.00

Het Groot Dictee heruitgevonden

De Schrijfwijzen
Asse, bibliotheek, 02 456 01 60

18 OKT T.E.M. 30 NOV

Wandelzoektocht. De schat van Linkebeek

Linkebeek GC de Moelie,
02 380 77 51

Circle of Life

Lieve Blancquaert
DI • 20 OKT • 19.00 EN 21.00

Meise,
GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

WO • 28 OKT • 20.00

Sint-Pieters-Leeuw,
CC Coloma, 02 371 22 62

ZO • 25 OKT • 14.00

Repaircafé

Linkebeek, GC de Moelie,
02 380 77 51

DI • 27 OKT • 14.00

De leeuw van Vlaanderen

Erhan Dimirci, Han Coucke & Latif Ait
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

Neem voor details over de activiteiten in coronatijden contact op met de centra waar ze plaatsvinden. Vormingen werden deze maand niet in de kalender van RandKrant vermeld.

FILMMARATHON (25/10)

HORSE HEAD (2/10 TEM 23/12)

CAMIEL VAN BREEDAM (TOT 24/1)

WANDELZOEKTOCHT

Grant Willison

‘Europa is een geweldig idee’

Sinds 2017 wonen Grant Willison en zijn gezin in Sint-Genesius-Rode. Het was aanpassen om de uitgestrektheid van het gigantische Canada in te ruilen voor een klein landje als België.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

DE FAVORIETEN VAN...

Favoriete plek in Canada

Alle Broadway Bar & Grill locaties.

Favoriete gerecht uit Canada

Bacon Pancakes.

Mooiste herinnering

Onze campingtrip doorheen Canada in 2016 met als topper het bezoek aan Banff National Park.

Maar de culturele diversiteit die we in de plaats krijgen, maakt ons zo veel rijker als mens.’ Willison en zijn partner Janna wilden al een hele tijd naar Europa. Toen zijn werkgever een aanbod deed om in België te werken, moesten ze maar even naar elkaar kijken om te weten: *let's go*. Samen met hun twee dochters en hond staken ze de Atlantische oceaan over. Bestemming: het hart van Europa.

Verliefd op Europa

Willison en zijn gezin hebben het naar hun zin in Rode. Het fascineert hen dat je in België zo veel verschillende culturen aantreft. En dat je slechts op een boogschuit verwijderd bent van allerlei andere landen met een rijk cultureel verleden. ‘De voorbije jaren hebben we hier heel wat vrienden gemaakt. Een bonte mix aan nationaliteiten. Een Italiaan, Spanjaard, Amerikaan,... die samen naar de wereld van vandaag kijken. Elk vanuit hun invalshoek. Die diversiteit

FR ‘L’Europe est une idée fantastique’

Depuis 2017, Grant Willison et sa famille vivent à Sint-Genesius-Rode. Echanger l’immensité du Canada gigantesque contre un petit pays comme la Belgique a été une vraie adaptation. ‘Mais la diversité culturelle que nous obtenons en échange nous enrichit énormément en tant qu’êtres humains. L’Europe est une idée fantastique. Une union de pays fondée sur l’idée d’un renforcement mutuel. Une pensée noble. Ma femme et moi observons avec beaucoup d’intérêt ce qui se passe ici. Peut-être pouvons-nous en tirer quelque chose? Comme par exemple la façon dont nos communautés anglaise et française au Canada pourraient se rapprocher.’

spreekt me aan. Ze nodigt me uit om kennis te maken met andere visies. Tegelijkertijd doet ze me inzien dat mijn wereldbeeld begrensd is. En dat het de moeite loont om mijn ideeën bij te stellen. Het is een *never-ending process*, maar net daarom zo boeiend.’

Willison en zijn partner houden van België en Europa. ‘Europa is een geweldig idee. Een unie van landen met als uitgangspunt elkaar sterker maken. Een nobele gedachte. Mijn vrouw en ik kijken met veel interesse naar wat er hier gebeurt. Misschien kunnen we er nog iets van opsteken? Bijvoorbeeld: hoe onze Engelse en Franse gemeenschap in Canada meer naar elkaar kunnen toegroeien.’

Contact met mensen van hier

Mist hij iets uit zijn geboorteland? ‘De spontane babbel-tjes met mensen op straat. Ik ben er nog steeds niet achter gekomen waarom dat hier uitzonderlijk is. Het valt me op dat wij vooral sociale contacten hebben met mensen uit andere landen. We zouden nochtans heel graag relaties opbouwen met mensen van hier. We willen deel uitmaken van de lokale gemeenschap, maar om de een of andere reden lukt dat niet zo goed. Dat zou nochtans een interessante ervaring kunnen zijn.’

Dat je in Canada in vele winkels 24 op 7 terecht kan, vindt Willison een pluspunt. Het geeft hem meer ruimte om zijn dag in te delen. ‘Soms ging ik naar de winkel nadat de kinderen al in bed lagen. Nog opvallend: in België werkt het internet sneller, maar het heeft nog een hele weg af te leggen om Google Maps actueel te houden. Iemand suggesties?’

Wat brengt de toekomst?

Zet corona een domper op hun dromen? ‘Al vanaf het begin hielden wij er rekening mee dat het virus ook andere landen zou teisteren. Wij hebben het geluk dat we onze job van thuis uit kunnen doen. Dat is een privilege dat mensen die in een grootwarenhuis werken niet hebben. Uit respect voor hen dragen we dan ook altijd een mondkapje wanneer we gaan winkelen. Natuurlijk heeft corona een impact op onze manier van leven. Deze zomervakantie wilden we onze familie in Canada bezoeken, maar dat idee hebben we snel laten varen. Het virus belet ons echter niet om van het leven te genieten. Elk weekend plannen we onze uitstappen. Een bezoek aan een van de mooie Belgische steden? Een bezoek aan Safari Parc Monde Sauvage? Of vrienden uitnodigen in onze tuin? Beperkingen kunnen ook nieuwe mogelijkheden creëren. Zo proberen we naar de nieuwe realiteit te kijken; met een nieuwe bril die ons perspectief blijft bieden.’